

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevens doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Problemen voor de vaste commissie voor taaltoezicht

A. Statuut.

1. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht werd in het leven geroepen door de artikelen 53, 54 en 55 van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik der talen in bestuurszaken. De bijzonderste taak van de V.C.T. is te waken over de toepassing van deze wet.

Ondanks het feit dat de wet op 1 september 1963 van kracht werd werden de leden van de V.C.T. slechts aangeduid door de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 12 maart 1964 (1). Op diezelfde datum wees de Kamer de Heer R. J. Renard als voorzitter aan krachtens art. 53 § 3. Ook na deze voordrachten en deze benoeming zou het nog heel wat maanden duren alvorens de V.C.T. praktisch aan het werk kon gaan. Men vond immers geen geschikte lokalen, en ook de benoeming van het vereiste personeel heeft heel wat tijd in beslag genomen. Op dit ogenblik zijn al de voorziene personeelsleden trouwens nog steeds niet aangesteld.

Ondanks deze moeilijkheden die haar van buitenaf werden opgedrongen, heeft de V.C.T. in 1964 reeds heel wat werk gepresteerd. Men raadplege terzake het artikel van de Heer F. De Kempeneer, lid van de V.C.T. (2).

2. Het is duidelijk dat het huidig statuut van de V.C.T. niet datgene is wat men ervan had verwacht. Het personeel van de V.C.T. wordt benoemd door de Minister van Binnenlandse Zaken, en het is menselijkerwijze onmogelijk van deze ambtenaren te verwachten dat zij bijv. op een ernstige manier controle zouden uitoefenen op de taaltoestanden in hun eigen ministerie.

De V.C.T. zou een statuut moeten hebben gelijk aan het Rekenhof of minstens gelijk aan een parastatale instelling. Immers, de V.C.T. is geen orgaan van de uitvoerende macht maar wel van de wetgevende macht; zij moet waken over de toepassing van een wet die door het Parlement werd gestemd en zij moet over haar activiteiten jaarlijks rekenschap geven tegenover dezelfde Parlement (art. 55 der wet van 2 aug. 1963).

B. Herziening van de grondwet.

3. In het tweepartijenakkoord tot herziening van de Belgische Grondwet is een artikel 3 bis opgenomen

waarbij art. 41 van de wet van 2 aug. 1963 als het ware retroactief in overeenstemming met de grondwet wordt gebracht. Art. 3 bis bepaalt inderdaad dat het Nederlands de officiële taal is van het Nederlands taalgebied, het Frans de officiële taal van het Frans taalgebied en het Nederlands en het Frans de officiële en gelijkwaardige talen in hoofdstad Brussel.

Conform aan dit voorschrift, zegt § 3 van art. 3 bis, regelt de wet het taalgebruik in bestuurs-, gerechts-, militaire en onderwijszaken en *in de betrekkingen van het bedrijfsleven met het personeel en de overheid.*

4. De redactie van deze paragraaf is o.i. tamelijk omslachtig en is strict genomen niet conform aan art. 41 § 1 van de taalwet, dat zegt: « Voor de akten en bescheiden, die voorgeschreven zijn bij wetten en reglementen en voor die welke bestemd zijn voor hun personeel, gebruiken de private nijverheids-, handels- of financiebedrijven de taal van het gebied waar hun exploitatiezetel of onderscheiden exploitatiezetels gevestigd zijn. »

5. Het is duidelijk dat art. 41 in strijd is met art. 23 van de grondwet en dat een herziening zoals voorgesteld door het nieuwe art. 3 bis, vereist is.

Wij menen nochtans dat het eenvoudiger zou zijn art. 3 bis § 3 te formuleren als volgt: « Conform aan dit voorschrift, regelt de wet het taalgebruik in bestuurs-, gerechts-, militaire en onderwijszaken en *voor alle zaken die de wetgever van algemeen belang beschouwt.* »

Deze redactie werd reeds gesuggereerd door Senator Maurice Orban tijdens het debat over de wet van 2 aug. 1963 (3).

C. Eentaligheid.

6. Welke zijn de problemen waarmee de Vaste Commissie in 1965 zal geconfronteerd worden, voornamelijk op het gebied van het taalgebruik in het bedrijfsleven (art. 41)? Er is vooreerst het principe der éentaligheid, dat o.i. geen probleem is, daar het door de wetgever zelf werd opgelost.

7. Toch zijn er auteurs die de stelling blijven verdedigen dat tweetalige akten, uitgaande van privé-

bedrijven met exploitatiezetel in een ééntalig gebied, niet verboden zijn.

Dit is o.m. de stelling van de Heer Willem Verougstraete in zijn artikel verschenen in het R.W. dd. 21 juni 1964 (4) en van Mr. Maurice Henrard in zijn werk «L'Emploi des Langues dans l'Administration et dans les Entreprises Privées» (5).

8. Dit verwondert ons ten zeerste daar de tekst van art. 41 terzake geen twijfel laat bestaan, wanneer men leest in par. 2: «*onverminderd de hun bij § 1 opgelegde verplichtingen, mogen dezelfde bedrijven, bij de berichten, mededelingen, akten, getuigschriften en formulieren bestemd voor het personeel een vertaling voegen in een of meer talen zo de samenstelling van het personeel zulks rechtvaardigt*».

De stukken, voorgeschreven door artikel 41, moeten dus verplichtend in de taal van het gebied opgesteld worden, en slechts in één geval mag aan deze stukken een vertaling worden gevoegd, nl. wanneer zij bestemd zijn voor het personeel en wanneer de samenstelling van het personeel zulks rechtvaardigt. Elke andere interpretatie van deze tekst heeft juridisch geen zin en zou § 2 van art. 41 over het hoofd zien.

9. Dit o.i. pertinente tekstargument wordt door de Heer Verougstraete niet beantwoord. Hij laat het zelfs totaal onbesproken! Zijn argumentatie ten gunste der meertaligheid steunt op de sanctie, voorzien in art. 52, waar alleen een vertalingsverplichting is voorzien. Dit argument heeft o.i. geen enkele waarde. Men moet toch de draagwijdte van een juridische verplichting niet afleiden uit de sanctie. Ook indien de wet niet gesanctioneerd ware, zou de verplichting bestaan.

10. Maar het is onjuist te beweren dat art. 52 de enige sanctie zou zijn. Dit aanvaardt de h. Verougstrate trouwens zelf, wanneer hij zegt dat er geen tegenstrijdigheid bestaat tussen art. 51 en 52 en anderszijds terecht laat opmerken dat ook art. 50 moet toegepast worden waarin voorzien is dat ambtenaren die door bevelen of handelingen de bepalingen van de wet omzeilen of pogen ongedaan te maken, disciplinair worden gestraft.

Het is niet omdat er t.o.v. de privé-bedrijven zelf niet altijd zal kunnen opgetreden worden (in het geval van tweetalige akten b.v.) dat ambtenaren, zoals notarissen, aan deze wetsovertreding zouden mogen meewerken. Het is de notarissen zonder twijfel niet toegelaten tweetalige akten van vennootschappen op te stellen, op gevaar een disciplinaire straf op te lopen. Tweetalige akten kunnen dus wel gesanctioneerd worden.

11. Het is verder duidelijk dat tweetaligheid ook indruist tegen gans de economie van de wet van 2 aug. 1963. De gaafheid van de taalgebieden, die door de wet wordt beoogd, heeft de wetgever er toe geleid een strikte ééntaligheid op te leggen aan zijn gewestelijke en plaatselijke diensten, en aan de wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden van privé-bedrijven.

Indien men in het Staatsblad de publicatie zou «gedogen» van vennootschapsakten in meerdere talen of in de streektaal met een vertaling (zgn. omwille van anderstalige landgenoten of de buitenwereld) dan kan deze tweetaligheid natuurlijk ook toegepast worden op al de andere wettelijk voorgeschreven bescheiden: op de boekhouding, op de documenten der sociale zekerheid, op alle documenten bestemd voor overheidsinstanties enz.

Laten wij niet uit het oog verliezen dat de wette-

lijk verplichte ééntaligheid niet een eis is die in de eerste plaats van de Vlamingen uitging, maar wel van onze franstalige landgenoten, die hun taalgebied tegen iedere «besmetting» van tweetaligheid wilden beveiligen.

De Heer de Stexhe, verslaggever van het wetsontwerp in de Senaat, was terzake formeel: «Wel zullen sommigen, w.o. wijzelf *die versterkte eentaligheid in ieder taalgebied* betreuren: doch dit beginsel lag reeds sedert 1921 ten grondslag aan onze taalwetgeving en het is nog verstrekt door de wetten van 1932; sedert meer dan dertig jaar is het een feit geworden; het beantwoordt aan de wens van de meerderheid van onze landgenoten en het zou dus te enemale nutteloos zijn te pogen er thans aan te tornen.» (6) Spijtig genoeg zou de senaatsverslaggever bij zijn interpretatie o.m. van art. 41 zijn eigen beginselen verloochenen (7).

12. Blijkens instructies uitgaande van de Procureurs-Generaal bij de Hoven van Beroep werd aan de referendarissen van de Rechtbank van Koophandel bevolen voortaan nog alleen de tekst van de akten van vennootschappen die gesteld is in de taal van de exploitatiezetel over te maken voor publicatie in het Belgisch Staatsblad. Hierdoor heeft de Minister van Justitie in het debat duidelijk stelling genomen, ten voordele van de wettelijk verplichte ééntaligheid, zoals ook blijkt uit de antwoorden die hij verstrekte op vragen van Kamerleden. In zijn antwoord op de vraag van dhr. De Clercq dd. 6 nov. 1964, schreef de Minister dat het geacht Lid moest begrijpen dat de *bekendmaking in het Belgisch Staatsblad* slechts kan en mag geschieden in de mate waarin zij door de wet vereist is, d.i. terzake, *in één enkele van de landstalen* (8).

Volkvertegenwoordiger Saintraint vroeg de Minister van Justitie op 20 januari 1965 of deze niet van mening was dat de onderrichtingen van de parketten in strijd zijn met de interpretatie die van art. 41, § 1 werd gegeven door de Heer de Stexhe in het senaatsverslag. Het antwoord van de Heer Vermeulen was kort en bondig: «de onderrichtingen die het geacht Lid becristiseert, stemmen inderdaad niet overeen met de passage die hij aanhaalt uit het verslag van de Senaatscommissie voor Binnenlandse Zaken van 18 juli 1963, maar ik meen dat ze in overeenstemming zijn met de tekst zelf van art. 41 van de wet van 2 aug. 1963.» (9)

E. Openbare Aanbestedingen.

13. De wet van 2 augustus 1963 is ongetwijfeld van toepassing op openbare aanbestedingen, en wel op de twee partijen die bij een aanbesteding optreden: de administratie, bij de aanbesteding zelf en het privé-bedrijf bij de inschrijving.

14. Iedere openbare aanbesteding, uitgaande van de overheid, wordt ter kennis gebracht van de belangstellenden door een bericht in het «Bulletin van Openbare Aanbestedingen» uitgegeven door het Belgisch Staatsblad en eventueel door andere middelen volgens beoordeling van het bestuur (aldus art. 11 van het K.B. van 14 oktober 1964). De taal van dit bericht en van de documenten die het bijzonder lastenkohier uitmaken waarvan sprake in art. 12 van hetzelfde K.B. wordt geregeld door de wet van 2 aug. 1963. Het bericht, het bestek en zijn bijlagen, en alle andere wijzen van kennisgeving der openbare aanbesteding moeten o.i. beschouwd worden als berichten of mededelingen, bestemd voor het publiek, waarvan sprake in de taalwet.

15. Wanneer het openbaar bestuur dat de aanbesteding uitschrijft, gelijk te stellen is met een plaatselijke dienst, d.w.z. een instelling waarvan de werkring niet meer dan één gemeente bestrijkt (bv. een gemeentebestuur) dan moet deze dienst in zijn berichten aan het publiek de taal van zijn gebied gebruiken (art. 11 der wet van 2 aug. 1963). Hetzelfde geldt voor een gewestelijke dienst, waarvan de werkring meer dan één gemeente, maar niet het ganse land bestrijkt, en waarvan de werkring uitsluitend gemeenten zonder speciale regeling omvat (art. 23). Aldus moet de Provincie Antwerpen bv. een openbare aanbesteding uitsluitend in het Nederlands stellen. Om het onderzoek in het kader van deze bijdrage niet te uitgebreid te maken, laten wij de gevallen van het taalgebruik door gewestelijke diensten waarvan de werkring gemeenten met verschillend taalstatuut omvat, hier buiten beschouwing.

Voor de centrale diensten, d.w.z. diensten waarvan de werkring het ganse land bestrijkt (zowel de eigenlijke centrale diensten als de uitvoeringsdiensten) geldt de wettelijke verplichting alle berichten en mededelingen die rechtstreeks aan het publiek worden gericht in het Nederlands en in het Frans te stellen (Art. 29).

Wanneer de Staat, bv. het Ministerie van Openbare Werken of een parastatale instelling een openbare aanbesteding uitschrijft moet dit volledig in de twee landstalen geschieden. Dit was trouwens reeds het geval onder de vroegere wetgeving blijkens een advies van de toenmalige Vaste Commissie voor Taaltoezicht ⁽¹⁰⁾.

16. In welke taal moet het privé-bedrijf inschrijven? De inschrijving uitgaande van een privé handels-, nijverheids- of financiebedrijf is ongetwijfeld een bescheid, voorgeschreven door een wet of reglement, nl. o.m. door K.B. van 14 oktober 1964, art. 14 e.v. Dit artikel zegt o.m. dat de inschrijving moet opgesteld worden overeenkomstig het model aangegeven in het bijzonder lastenkohier. Krachtens art. 41 der wet van 2 aug. 1963 moet de inschrijving geschieden in de taal van het gebied waar de exploitatiezetel in het bedrijf gevestigd is.

Het privé-bedrijf moet dus de taal van zijn gebied gebruiken, zowel bij een inschrijving op een openbare aanbesteding van een centrale dienst, als op een aanbesteding uitgaande van een plaatselijke of gewestelijke dienst van zijn taalgebied. Wanneer een bedrijf met exploitatiezetel in een taalgebied, wil inschrijven op een aanbesteding van een plaatselijke dienst uit het andere taalgebied, dan zou dit wettelijk ook in de taal van het bedrijf, en dus niet in de taal van de aanbesteding zelf dienen te geschieden. Hier vertoont de wet o.i. een lacune, omdat hier twee basisbeginselen in botsing komen, nl. de ééntaligheid van de plaatselijke of gewestelijke diensten en het verplicht taalgebruik der privé-bedrijven in een ééntalig gebied gelegen. O.i. moet in dit welomgeschreven geval aan de bedrijven *taalvrijheid* gelaten worden, zolang dit conflict niet door de wetgever wordt geregeld.

17. In het Koninklijk Besluit van 14 oktober 1964 is ook een artikel opgenomen dat handelt over het taalgebruik bij openbare aanbestedingen. Dit artikel 24 luidt als volgt:

« In geval het bijzonder lastkohier in meer dan één taal is opgesteld, duidt de inschrijver, voor de interpretatie van de overeenkomst, zijn keuze aan tussen teksten in verschillende talen.

Indien hij zulks niet doet wordt verondersteld dat hij de taal heeft gekozen waarin hij zijn inschrijving heeft

opgemaakt, voor zoverre deze taal een dezer is waarin het bijzonder lastenkohier is opgesteld. »

18. Er zijn onmiddellijk stemmen opgegaan, o.m. in de dagbladen, om te beweren dat deze tekst een inbreuk maakt op de taalwet van 2 augustus 1963 omdat de privé-bedrijven thans vrij de taal van hun inschrijving zouden kunnen kiezen. Het probleem is niet eenvoudig. Immers het nieuwe artikel 24 handelt enkel over de keuze van een tekst van het bijzonder lastenkohier voor de interpretatie van de overeenkomst, en dus niet over de taal waarin de inschrijving zelf moet gebeuren. Dit staat trouwens uitdrukkelijk vermeld in het Verslag aan de Koning als toelichting bij art. 24, waarin gezegd wordt: « Evenmin als deze die ze vervangt (art. 25 K.B. 5 oktober 1955) tracht deze bepaling de vraag te regelen, die *erin bestaat te weten in welke taal een inschrijving moet worden opgesteld*. Te dien einde dient er verwezen naar het gemeen recht, zoals dit voortvloeit uit *de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik der talen in bestuurszaken* ».

Hieruit blijkt dat de Koning met art. 24 geen wijzigingen heeft willen brengen aan de taalverplichtingen m.b.t. openbare aanbestedingen, integendeel: er wordt (zij het dan ook slechts in het Verslag aan de Koning) formeel verwezen naar de wet van 2 augustus 1963. Artikel 24 is bovendien geen nieuwigheid, daar de eerste paragraaf praktisch hetzelfde zegt als artikel 25 van het oude K.B. van 5 oktober 1955.

19. Indien men zou aannemen dat ingevolge artikel 24 de privé-bedrijven onbepaalde taalkeuze krijgen ook voor de inschrijving op de openbare aanbesteding zelf, dan zou het K.B. van 14 oktober 1964 in strijd zijn met de wet van 2 augustus 1963 en dan zou men kunnen stellen dat art. 24 *nietig* is, krachtens artikel 51 van de taalwet dat bepaalt dat alle administratieve verordeningen (dus ook koninklijke besluiten) nietig zijn, die naar vorm of inhoud strijdig zijn met de bepalingen van deze wet.

20. Alleszins is artikel 24 niet gelukkig. De inschrijver, welke de taal ook zij waarin hij verplicht is in te schrijven krachtens art. 41, blijft vrij voor de interpretatie van de overeenkomst de tekst in de andere landstaal van het bijzonder lastenkohier te kiezen. Deze keuze zou tot eigenaardige toestanden kunnen aanleiding geven: de centrale diensten zijn wettelijk verplicht het bijzonder lastenkohier in het Nederlands en in het Frans op te stellen. Het privé-bedrijf mag tussen één van deze teksten kiezen voor de interpretatie van de overeenkomst. Het kiest bijv. de Franse tekst, maar daar de exploitatiezetel bij hypothese in het Nederlands taalgebied gevestigd is, moet de inschrijving in de Nederlandse taal gebeuren. Het privé-bedrijf is echter vrij voor de briefwisseling nopens het aanbestedingscontract de Franse taal te gebruiken (wat vermoedelijk zal geschieden wanneer de Franse tekst van het lastenkohier voor de interpretatie gekozen werd) terwijl de centrale dienst verplicht is deze Franse brieven in het Nederlands te beantwoorden.

Het ware o.i. dan ook logischer geweest, gezien de verplichte taalregeling ingevoerd door de wet van 2 augustus 1963, artikel 24 als volgt te formuleren: « In geval het bijzonder lastenkohier in meer dan één taal is opgesteld, is voor de interpretatie van de overeenkomst de tekst geldig gesteld in die taal, waarin de inschrijver verplicht is zijn inschrijving op te stellen ».

21. Terzake doen zich nog enkele specifieke problemen voor: Bestaat er een verplicht taalgebruik voor

buitenlandse firma's die willen inschrijven op een Belgische openbare aanbesteding? Een inschrijver van vreemde nationaliteit moet woonstkeuze doen in België (behalve voor inschrijvers van Luxemburgse nationaliteit en die in het Groot Hertogdom gedomicilieerd zijn).

Betekent het kiezen van woonst in het Nederlands taalgebied bijv. ook de verplichting, in het Nederlands in te schrijven? De praktische draagwijdte van deze vraag zal wel niemand ontgaan: zal een buitenlandse firma nog woonstkeuze willen doen in het Nederlands taalgebied, bv. bij een bedrijf met exploitatiezetel in Vlaanderen, wanneer hierdoor haar taalvrijheid wordt beknot? Het gevaar dat hierdoor elke woonstkeuze tot bedrijven met zetel in hoofdstad Brussel zou beperkt worden, is niet denkbeeldig.

Wij menen echter dat buitenlandse inschrijvers, ook na woonstkeuze bij een Vlaamse firma, vrij blijven in te schrijven in de taal hunner keuze, omdat de wet van 2 augustus 1963 de taalverplichting verbindt met de uitbatingszetel, en dus niet met de juridische domiciliëring van een bedrijf. Het is niet de maatschappelijke zetel, maar wel de zetel waar de exploitatie geschiedt, die krachtens art. 41 de taal van het bedrijf bepaalt.

De taal der inschrijving mag dus bepaald worden door de exploitatiezetel der buitenlandse firma, die buiten een Belgisch taalgebied zal gelegen zijn en dus aan de wet ontsnapt.

22. Quid indien de buitenlandse firma de inschrijving laat indienen door een Belgisch lasthebber, bij hypothese een firma met exploitatiezetel in een ééntalig gebied? Krachtens art. 19 § 1 van het K.B. van 14 oktober 1964 mag een inschrijving door gevolmachtigde geschieden, mits de opdrachtgever duidelijk vermeld is. Wij hebben hier te doen met een lastgeving in zijn zuivere vorm. De lasthebber laat geen twijfel bestaan dat hij slechts optreedt in naam van de opdrachtgever. De overeenkomst komt dus tot stand rechtstreeks tussen de lastgever (de buitenlandse firma in onze hypothese) en het openbaar bestuur, terwijl de lasthebber (De Belgische firma) vreemd blijft aan het contract en tot niets is gebonden (11).

Krachtens deze algemene beginselen van het burgerlijk recht waar de mandataris essentieel een ander vertegenwoordigt en zichzelf niet verbindt, komt o.i. de taalverplichting van de Belgische firma niet ter sprake en kan de inschrijving geschieden in de taal, die door de buitenlandse firma gewenst is. Ook in dit geval menen wij dus dat vrijheid van taalkeuze blijft bestaan.

F. Sancties.

23. De sanctie die toepasselijk is op inbreuken op art. 41 is vervat in art. 52 der wet van 2 augustus

1963. In dit artikel wordt bepaald dat de privé-bedrijven de naar de taalvorm onregelmatige akten of bescheiden moeten vervangen hetzij uit eigen beweging, hetzij op aanmaning van de bevoegde dienst, overheid of rechtsinstantie. Mocht binnen de maand aan deze aanmaning geen gevolg gegeven worden dan kan ieder belanghebbende een verzoekschrift indienen bij de Vrederechter die beveelt dat aan deze akten een vertaling zou worden toegevoegd, opgesteld door een beëdigd vertaler.

24. Bij een enkwest, beperkt tot het arrondissement Antwerpen, is gebleken dat door de Griffiers van de meeste Vrederechten schriftelijk of mondeling aanmaningen werden verricht, voornamelijk m.b.t. aangiften van arbeidsongevallen die in de verkeerde taal waren ingediend. Bij twee kantons op de elf, werden procedures bij verzoekschrift ingeleid.

Door de Griffie der Rechtbank van Koophandel werd vanzelfsprekend een groot aantal mondelinge aanmaningen tot vertaling gegeven die allen gevolgd werden door het neerleggen van stukken of boeken regelmatig naar de vorm. De Referendaris diende in geen enkel geval een procedure voor de Vrederechter in te leiden.

25. Alleszins blijft, op het gebied van de sancties, een ruime taak weggelegd voor de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in 1965.

Ivo DE WEERDT,
Advocaat te Antwerpen

(1) Parl. Hand. Kamer van Volksvertegenwoordigers, 12 maart 1964 blz. 32/33 en 37/38.

(2) F. F. M. De Kempeneer: De Vaste Commissie voor Taaltoezicht in 1964, R.W. 14 februari 1965, k. 1185 en volg.

Op één plaats kunnen wij ons niet akkoord verklaren met de uitzetting van de heer De Kempeneer, waar hij onder nr. 18 schrijft: « Een vijfde vraag rees door klachten tegen publicaties in het Belgisch Staatsblad. Deze dossiers werden naar de voltallige vergadering van de V.C.T. verwezen ». Wij menen dat deze klachten naargelang de localisatie van het betrokken bedrijf, dienen behandeld ofwel door de Nederlandstalige afdeling, ofwel door de Franse afdeling, of eventueel door de voltallige vergadering wanneer de exploitatiezetel gevestigd is te Brussel of in een gemeente met speciale regeling.

(3) Parl. Hand. Senaat, 24 juli 1963, blz. 1523.

(4) Willem Verougstraete: Moeten de akten in strijd met de taalwetten worden gepubliceerd? R.W., 21 juni 1964 k. 2137.

(5) Maurice Henrard: L'emploi des Langues dans l'Administration et dans les Entreprises privées, U.G.A., Heule, zonder jaartal, blz. 81.

Zie ook: Maurice Henrard: De parastatale instellingen: haar personeel en de nieuwe wet van 2 augustus 1963 op het gebruik der talen, Belg. Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, oktober 1964, blz. 1447.

(6) Senaatsverslag nr. 304, 18 juli 1963, blz. 6.

(7) I. De Weerd: Het taalgebruik in het bedrijfsleven, V.E.V., 1964, blz. 26 en 76.

(8) Vraag nr. 101 Kamer van Volksvertegenwoordigers, Zittijd 1963/64 blz. 1927.

(9) Vraag nr. 17 Kamer van Volksvertegenwoordigers, Zittijd 1964/65.

(10) J. Poorterman: Entreprises de travaux et de fournitures pour le compte de l'Etat, blz. 173.

(11) De Page, Droit Civil, T.V., nr. 440.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSpraak

HOF VAN CASSATIE

1e kamer. — 5 februari 1965.

Voorzitter: M. Rutsaert.

Raadsheer-verslaggever: M. Naulaerts.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Van Rijn en Bayart.

Lijfrente. — Gevestigd ten behoeve van een derde, geënt op een hoofdcontract, dat zelf een schenking onder de levenden uitmaakt. — Vestiging van lijfrente ook onderworpen aan de voor schenkingen vereiste vorm.

Indien een vestiging van lijfrente ten behoeve van een derde, al heeft ze de kenmerken van een gift, niet onderworpen is aan de voor de schenkingen vereiste vorm (art. 1973 B.W.) geniet een dergelijke vestiging evenwel deze vrijstelling van vorm niet, wanneer ze geënt is op een hoofdcontract, dat zelf een schenking onder de levenden uitmaakt. In dit geval is het beding ten behoeve van een derde onderworpen aan de vormen vereist voor het hoofdcontract, waarvan het de voorwaarde is.

Vermeiren en Sels t/ Vandebossche.

Gelet op het bestreden arrest, op 7 mei 1963 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het derde onderdeel van het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 893, 894, 931, 932, 933, 1969, 1970, 1973, van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest het middel heeft verworpen waardoor de eisers lieten gelden dat de onderhandse akte van 16 juli 1942 waarop de eis van verweerster steunde, nietig was naar vorm, om reden dat «ten onrechte de eerste rechter de voor de schenking vereiste vorm uitgebreid heeft tot andere contracten dan deze schenking zelve», dat het ter zake ging «over een beding ten gunste van een derde; dat de notariële vorm hiertoe niet vereist» was, dat artikel 1973 van het Burgerlijk Wetboek het contract van lijfrente ten voordele van een derde toelaat, hoewel de prijs ervan door een andere persoon verstrekt wordt, dat in zodanig geval de gift die eruit voortvloeit niet aan de voor de schenkingen vereiste vormen onderworpen is, en dat, gelet op het wederkerig karakter van het contract, artikel 1969 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing was,

terwijl indien, zoals in huidig geval, een onrechtstreekse schenking, onder de vorm van een beding ten behoeve van een derde gedaan, de bijzaak, de voorwaarde of de last is van een hoofdovereenkomst die zelf, in de betrekkingen tussen promittent en stipulant, een schenking onder de levenden is, de pleegvormen die vereist zijn voor de geldigheid van deze schenking ook van toepassing zijn op de last of de voorwaarde die er het accessorium van is, zelfs indien deze last of deze voorwaarde een beding ten behoeve van een derde uitmaakt, principe waarvan noch artikel 1973, noch artikel 1969 van het Burgerlijk Wetboek afwijken;

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt dat de eisers, bij onderhandse akte van 16 juli 1942, zich jegens de vader van de eiseres hebben verbonden, vanaf dezes overlijden aan verweerster een «onderhouds-

rente» te betalen, en dat aldus bij dit contract een lijfrente ten behoeve van een derde is gevestigd, die de kenmerken heeft van een gift; dat het echter noch het beroepen vonnis noch de conclusies van de partijen tegensprekt in zover zij erop wezen dat het vestigen van de lijfrente, volgens de vermeldingen van de onderhandse akte zelf, de voorwaarde was van de schenkingen onder de levenden, welke vader Vermeiren, bij authentieke akten van dezelfde datum, ten voordele van de eisers en van hun kinderen had gedaan, en derhalve een last van die schenkingen uitmaakte;

Dat het arrest desondanks beslist dat de eerste rechter de voor schenkingen voorgeschreven vormen ten onrechte tot een ander contract dan de schenkingen zelf heeft uitgestrekt en dientengevolge ten onrechte de nietigheid van de onderhandse akte heeft uitgesproken;

Overwegende dat, indien een vestiging van lijfrente ten behoeve van een derde, die de kenmerken heeft van een gift, op zichzelf, als onrechtstreekse schenking niet onderworpen is aan de voor de schenkingen vereiste vorm, dergelijke vestiging deze vrijstelling van vorm evenwel niet geniet wanneer zij geënt is op een hoofdcontract dat zelfs een schenking onder de levenden uitmaakt, die aan het vereiste van de authentieke vorm is onderworpen; dat, in dit geval, het beding ten behoeve van een derde onderworpen is aan de vormen vereist voor het hoofdcontract, waarvan het de voorwaarde is;

Overwegende, mitsdien, dat het arrest, door te beslissen dat de onderhavige vestiging van lijfrente niet onderworpen was aan de voor de schenkingen vereiste vorm, zonder de aard van het hoofdcontract, waarop zij geënt is, in aanmerking te nemen, de in het onderdeel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden;

Overwegende dat in dezen niets afdoet de omstandigheid dat bedoeld contract van lijfrente de voorwaarde is niet alleen van van hogervermelde schenkingen van vader Vermeiren, maar tevens van de toebedelingen welke hij, in de akte van vereffening en verdeling van de wettelijke gemeenschap en van de nalatenschap van zijn echtgenote, aan verweerster heeft gedaan;

Overwegende dat het onderdeel van het middel gegrond is;

Om die redenen:

En zonder acht te slaan op de andere onderdelen van het eerste middel en op de andere middelen, welke tot geen uitgebreidere vernietiging zouden kunnen leiden,

Vernietigt het bestreden arrest, behalve in zover daarbij het hoger beroep ontvankelijk wordt verklaard;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerster in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 30 januari 1965.

Voorzitter-verslaggever: M. De Bersaques.
Advocaat-generaal: M. Dumon.
Advocaat: Mr. Struye.

1. **Bevoegdheid en aanleg. — Art. 23 wet op de bevoegdheid. — Begrip oorzaak. — Onrechtmatige daad. — Materiële schade en morele schade.**
2. **Hoger beroep in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel. — Verschillende oorzaken. — Geen ondeelbaarheid.**
3. **Bevoegdheid en aanleg. — Vorderingen van de slachtoffers van een onrechtmatige daad. — Onderscheiden oorzaken.**
4. **Oorzakelijk verband.**

1. *Wanneer art. 23 van de wet op de bevoegdheid voorschrijft dat, indien de vordering verschillende punten bevat, die uit dezelfde oorzaak voortvloeien, deze zullen worden samengevoegd om de bevoegdheid en de eis te bepalen, bedoelt het door de term «oorzaak» de overeenkomst of het rechtsfeit dat tot grondslag van de verschillende punten van de vordering dient.*

Dit rechtsfeit is, ten deze, de onrechtmatige daad, die ten nadele van eiser werd gepleegd en die zowel de morele schade als de uitkering van begrafeniskosten heeft veroorzaakt.

2. *Ten opzichte van het hoger beroep bestaat er geen ondeelbaarheid tussen de vorderingen, wanneer ieder der eisers van de verweerders een onderscheiden som vordert, steunende op een oorzaak die aan eenieder van de eisers eigen is.*
3. *Voor elk slachtoffer van een onrechtmatige daad heeft zijn vordering tot schadevergoeding een oorzaak, die onderscheiden is van de oorzaak van de vorderingen der andere slachtoffers.*
4. *Uit de enkele beschouwing dat «in de gegeven omstandigheden het slachtoffer zich gemakkelijk kon vergewissen van de snelheid van de opdagende vrachtwagen» volgt niet noodzakelijk dat er tussen de beweerde overdreven snelheid van de vrachtwagen en het ongeval geen oorzakelijk verband bestaat.*

Corveleyn en consorten t/ Joneel en consorten.

Gelet op het bestreden arrest op 8 februari 1963 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 16, 21, 23 van de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid, 1382 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest het hoger beroep van vijfde eiser, broeder van het overleden slachtoffer van het kwestieus ongeval, die vergoeding voor morele schade (25.000 frank) en begrafeniskosten (21.433 fr.) vorderde, niet ontvankelijk verklaard heeft, in zover het strekte tot de terugbetaling van de begrafeniskosten, om reden dat «deze eisen niet dezelfde oorzaak hebben en derhalve niet mogen samengevoegd worden»,

terwijl volgens artikel 23 van de wet van 25 maart 1876 de eisen die dezelfde oorzaak hebben moeten samengevoegd worden om de aanleg te bepalen,

terwijl de oorzaak die een juridische titel aan een partij geeft, op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek bestaat in een foutieve daad, die een schade medebrengt,

terwijl de materiële en de morele schade geleden ingevolge eenzelfde foutief doen, een geheel vormen waarvan de bedragen moeten samengevoegd worden om de aanleg te bepalen, vermits de oorzaak ervan dezelfde is,

terwijl uit de vaststellingen van het arrest zelf blijkt dat de oorzaak van de twee «eisen» dezelfde was, namelijk ofwel de fout door eerste verweerder begaan en die aanleiding, gaf tot het kwestieus verkeersongeval, ofwel het recht van vijfde eiser vergoed te worden voor de schade die hij ten gevolge van deze fout geleden had,

terwijl volgens de artikelen 16 en 23 van de wet op de bevoegdheid, het hoger beroep van vijfde eiser dus ontvankelijk was wat betreft zijn twee eisen,

terwijl alleszins uit de bewoordingen van het arrest onmogelijk kan uitgemaakt worden waarin volgens de rechter de twee zozegde verschillende oorzaken van de twee eisen zouden bestaan,

terwijl de onduidelijkheid van deze motivering het Hof in de onmogelijkheid stelt zijn controlerecht uit te oefenen en met het gebrek aan de door artikel 97 van de Grondwet vereiste motivering gelijkstaat:

Overwegende dat vijfde eiser, Pierre Corveleyn, verweerders heeft gedaagd ten einde betaling te bekomen van een vergoeding, groot 46.433 fr., welke 25.000 fr. begreep wegens morele schade voortspruitende uit het overlijden van zijn broeder, Aloïs Corveleyn, slachtoffer van een verkeersongeval, waarvan eiser de aansprakelijkheid ten laste van verweerder legde, alsmede 21.433 fr., wegens uitgekeerde begrafeniskosten;

Overwegende dat het arrest het door eiser tegen het vonnis, dat die vordering afwees, ingestelde hoger beroep niet ontvankelijk heeft verklaard om reden dat deze beide punten van de eis niet dezelfde oorzaak hebben en dus niet mogen samengevoegd worden om de aanleg te bepalen;

Overwegende dat wanneer artikel 23 van de wet van 25 maart 1876 voorschrijft dat indien de vordering verschillende punten bevat, die uit dezelfde oorzaak voortvloeien, zij samengevoegd zullen worden om de bevoegdheid en de aanleg te bepalen, het door de term «oorzaak» bedoelt de overeenkomst of het rechtsfeit welke tot grondslag van de verscheidene punten van de vordering dient;

Dat dit rechtsfeit, ten deze, de onrechtmatige daad is, welke ten nadele van eiser werd gepleegd en die zowel de morele schade als de uitkering van de begrafeniskosten heeft veroorzaakt;

Dat het middel dus gegrond is;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1319, 1320 van het Burgerlijk Wetboek, van de bewijskracht van het inleidend exploit van dagvaarding van 14 november 1961, van de artikelen 1351 van het Burgerlijk Wetboek, 16, 21, 23 en 25 van de wet van 25 maart 1876, op de bevoegdheid.

doordat het arrest de hogere beroepen van eerste, derde, zesde en zevende eiser niet ontvankelijk verklaard heeft om reden dat de waarde van hun vordering, strekkende tot betaling van een schadevergoeding van 15.000 fr., het bedrag van de laatste aanleg niet overtreft,

terwijl uit de bewoordingen van het inleidend exploit van dagvaarding blijkt dat de vorderingen van de acht eisers, die door één en hetzelfde exploit aan verweerders betekend werden, er toe strekten betaling te bekomen van verschillende sommen die, volgens eisers door verweerders als schadevergoeding verschuldigd waren wegens de schade die elk der acht eisers gelden deden ten gevolge van het verkeersongeval waarvoor zij verweerders aansprakelijk stelden,

terwijl bijgevolg en in overeenstemming met artikel 1315 van het Burgerlijk Wetboek het geding ondeelbaar was,

terwijl door impliciet doch duidelijk te beslissen dat het geding niet ondeelbaar was, het arrest artikel 1351 van het Burgerlijk Wetboek geschonden heeft,

terwijl, wanneer het beschikkend gedeelte van een arrest, wat betreft een bepaald element van een ondeelbare betwisting, voor hoger beroep vatbaar is, het beschikkend gedeelte van hetzelfde arrest, wat betreft de andere elementen van de betwisting, ook voor hoger beroep vatbaar is,

terwijl het arrest dus niet wettelijk heeft kunnen beslissen dat de hogere beroep van eerste, derde, zesde en zevende eiser niet ontvankelijk waren «defectu summae» (schending van de artikelen 16, 23 en 25 van de wet van 25 maart 1876) :

Overwegende dat er ten opzichte van het hoger beroep, geen ondeelbaarheid tussen de vorderingen bestaat wanneer, zoals ten deze, ieder der oorspronkelijke eisers van de oorspronkelijke verweerders een onderscheidene som vordert, steunende op een oorzaak die aan eenieder van die eisers eigen is;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1382 van het Burgerlijk Wetboek, 97 van de Grondwet,

doordat het arrest zonder de mogelijkheid uit te sluiten dat eerste verweerder met overdreven snelheid reed, beslist dat het overbodig blijkt dit punt aan het advies van een deskundige te onderwerpen daar in de gegeven omstandigheden het slachtoffer van het kwestieus verkeersongeval zich gemakkelijk kon vergewissen van de snelheid van de door eerste verweerder bestuurde opdagende vrachtwagen, daaruit afleidt dat er geen oorzakelijk verband bestaat tussen de eventuele overdreven snelheid en het ongeval en beslist dat verweerders zelfs niet gedeeltelijk aansprakelijk dienen gesteld voor de schadelijke gevolgen van het ongeval,

terwijl het tegenstrijdig is uit het enig feit dat het slachtoffer een fout begaan heeft en zich rekenschap kon geven van de gebeurlijke overdreven snelheid waarmee eerste verweerder reed af te leiden dat deze overdreven snelheid zonder oorzakelijk verband is met het ongeval,

terwijl door te beslissen dat het overbodig blijkt een technisch twistpunt over de remtabels dat van die aard was dat het zou kunnen bewezen worden dat de snelheid waarmee eerste verweerder reed overdreven was, aan een deskundige te onderwerpen, en door deze beslissing enkel en alleen te steunen op een tegenstrijdige motivering, het arrest zijn beslissing dienaangaande niet wettelijk gemotiveerd heeft en de artikelen 97 van de Grondwet en 1382 van het Burgerlijk Wetboek geschonden heeft;

Overwegende dat uit de enkele beschouwing dat «in de gegeven omstandigheden het slachtoffer zich gemakkelijk kon vergewissen van de snelheid van de opdagende vrachtwagen» niet noodzakelijk volgt dat er tussen de beweerde overdreven snelheid van de vrachtwagen en het ongeval geen oorzakelijk verband bestaat;

Dat het arrest aldus zijn beslissing, waarbij het het slachtoffer uitsluitend aansprakelijk verklaart voor het ongeval niet wettelijk rechtvaardigt;

Dat, te dien opzichte, het middel gegrond is;

Om deze redenen :

Vernietigt het bestreden arrest doch enkel in zover het het door Pierre Corveleyn ingestelde hoger beroep

niet ontvankelijk heeft verklaard en, uitspraak doende over de zaak zelf, beslist heeft dat het slachtoffer uitsluitend aansprakelijk is voor de schadelijke gevolgen van het ongeval;

Beveelt dat melding van dit arrest zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt eisers in een vierde en verweerders in drie vierden van de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 5 november 1964.

Voorzitter : M. Moureau.

Raadsleden : M. Coyette en Mevr. Ciselet.

Substituut-auditeur-generaal : Mej. Bourquin.

Advokaten : Mrs. Lebeau en Putzeys.

Geschil herstelvergoeding. — Buitengewone schade. — Ontstaan vóór de wet op de Raad van State.

De aanvraag tot toewijzing van schadevergoeding is onontvankelijk wat betreft de schade die mocht ontstaan zijn vóór de afkondiging van de wet van 23 december 1946.

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de tegenpartij jegens verzoeker geheel van goede wil is geweest; in redelijkheid kan zij niet aansprakelijk worden gesteld voor de toestand waarover verzoeker zich beklagt.

Dufour t./ De stad Bergen.

Advies nr. 10.873

Gezien het op 22 juni 1962 ingediende verzoekschrift, waarbij Michel Dufour een gunstig advies vraagt over zijn eis, van de stad Bergen een vergoeding van 800.000 fr. te bekomen;

.....

Overwegende dat verzoeker, die geboren is in 1905, in juni 1933 als tijdelijk arbeider-tuinier is aangeworven bij de dienst aanplanting van de tuinbouwschool van de stad Bergen; dat hij van meet af allerhande werkzaamheden zoals schrijfwerk, tekenwerk, vervaardiging van didactische borden enz. heeft verricht;

Overwegende dat het college van burgemeester en schepenen op 18 februari 1937, ten gevolge van verzoekers bemoeiingen, constateerde : «dat het niet mogelijk is de Heer Michel Dufour het statuut van bediende te verlenen», dat daartoe bij de tuinbouwschool een nieuwe betrekking zou moeten worden ingesteld, met oproep tot gegadigden en toepassing van de wet van 3 augustus 1919; dat de tegenpartij in november 1937, om verzoeker terwille te zijn, toch Rijkstoelagen aanvraag voor het instellen van een betrekking van opzichter bij de tuinbouwschool; dat de Minister van Openbaar Onderwijs op 24 januari 1938 antwoordde, dat het, gelet op de bevolking van de tuinbouwschool, niet gewettigd was de Schatkist de last van die nieuwe betrekking te doen dragen; dat de Minister, ondanks nieuwe bemoeiingen, bij zijn weigering bleef; dat de tegenpartij verzoekers geval, op diens aanvraag, van 1937 tot 1950 meermalen opnieuw onderzocht maar geen mogelijkheid zag om hem voldoening te geven; dat het college op 25 mei 1950 besloot, verzoekers

toestand te regulariseren door hem met ingang van 19 juni 1933 in vast verband tot tuinier te benoemen; dat verzoeker over dit besluit, dat zijn vroegere toestand consolideerde, zijn voldoening en erkentelijkheid uitsprak; dat hij in september 1957 vroeg of hij niet tot bestuursopsteller, gedetacheerd bij de tuinbouwschool, kon worden benoemd; dat hem op 17 december 1957 geantwoord werd: «Deze betrekking, die op genoemd kader niet voorkomt, zou niet kunnen worden verleend bij wege van bevordering in het werklieden-kader waartoe U behoort. Het gemeentebestuur zou dan de gewone procedure voor vacante betrekkingen (berichten in de pers, oproep tot gegadigden, naleving van de prioriteitswetten) moeten volgen en de voorwaarden die de gemeentelijke verordening voor toelating in die graad stelt, in acht moeten nemen, onder meer ook de leeftijdsvereisten, die U niet meer vervult»; dat die beslissing in oktober 1958 werd gehandhaafd; dat de heer Dufour op 28 januari 1959 andermaal, te vergeefs, vroeg dat zijn toestand met terugwerking zou worden herzien; dat in 1960 en 1961 weer nieuwe aanvragen van verzoeker werden afgewezen;

Overwegende dat verzoeker op 22 december 1961 het voorafgaand verzoekschrift bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de wet van 23 december 1946 tot instelling van een Raad van State heeft ingediend, waarbij hij van de tegenpartij wegens buitengewone schade een vergoeding van 800.000 fr. eist;

Over de ontvankelijkheid :

Overwegende dat de tegenpartij zich tegenover verzoeker beroept op een exceptie van niet-ontvankelijkheid ontleend aan artikel 58 van de wet van 23 december 1946, omdat de betwisting of de handeling waaruit ze is ontstaan, van vóór de afkondiging van genoemde wet zou dagtekenen; dat zij betoogt, dat «de beweerde schade haar oorzaak vindt in de omstandigheden die in 1933 hebben geleid tot verzoekers indiensttreding» als tijdelijk arbeider-tuinier;

Overwegende dat de eerste aan de tegenpartij verweten handelingen of verzuimen weliswaar teruggaan tot 1933 maar dat men verzoeker tot nu toe werkzaamheden heeft laten verrichten die niet overeenkomen met de hem verleende graad;

Overwegende dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid gegrond is wat betreft de schade die vóór de afkondiging van de wet van 23 december 1946 mocht zijn ontstaan; dat de aanvraag ontvankelijk is voor de buitengewone schade die verzoeker na 23 december 1946 mocht hebben geleden;

Over de zaak zelf :

Overwegende dat verzoeker er zich tot staving van zijn adviesaanvraag op beroept, dat hij een aanzienlijke, vaststaande en buitengewone schade heeft geleden; dat hij betoogt dat «de schade buitengewoon is, gelet op haar omvang, haar ongewoon lange duur en op de anomalie die er in bestaat iemand in een bepaalde toestand te plaatsen, zonder hem de geldelijke verbetering te verlenen die daaraan normaal verbonden is»;

Overwegende dat verzoeker betoogt, dat de tegenpartij hem het statuut van bediende had moeten verlenen en hem had moeten benoemen in een betrekking die overeenkomt met zijn werkelijke ambtsbezigheden;

Overwegende dat zulk een oplossing op grote moeilijkheden stuitte; dat de Minister van Openbaar Onderwijs reeds in 1937 geweigerd had, die betrekking in te stellen op het kader van het technisch onderwijs en dat die weigering, blijkens een bescheid gevoegd bij het

dossierstuk nr. 88, in 1957 werd gehandhaafd; dat verzoeker, in de onderstelling dat de tegenpartij de betrekking uit eigen middelen had opgericht, daarin niet had kunnen worden benoemd bij wege van bevordering in het kader van de tijdelijke werklieden; dat men een oproep tot gegadigden had moeten doen; dat verzoeker reeds in 1940 de leeftijdsgrens die inzake werving pleegt te worden gesteld, had overschreden; dat verzoeker niet aantoonde dat er tussen de verzuimen die hij de stad Bergen verwijt en de schade die hij beweert te hebben geleden, maar over het bedrag waarvan hij geen bijzonderheden verstrekt, enig oorzakelijk verband bestaat;

Overwegende dat uit de gegevens van het dossier blijkt, dat de tegenpartij jegens verzoeker geheel van goede wil is geweest; dat zij in redelijkheid niet aansprakelijk kan worden gesteld voor de toestand waarover verzoeker zich beklaagt; dat het door de tegenpartij opgeworpen middel als zou er verjaring zijn door verloop van vijf jaar, niet hoeft te worden onderzocht.

Uitspraak doende bij wege van advies :

Besluit :

Artikel 1 : Het beroep is verworpen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e kamer. — 20 november 1964.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Beeckman en De Clercq.

Eerste Advocaat-generaal : M. Vanhoudt.

Advocaten : Mrs. Hubené, Pollet (Brussel) en Volckaert (Oostende).

1. **Beroep in burgerlijke zaken en zaken van koophandel. — Incidenteel beroep tegen appellante in andere hoedanigheid. — Niet ontvankelijk.**
2. **Verzekeringen. — Vereniging van onderlinge verzekeringen. — Vertegenwoordiging in rechten.**
3. **Onrechtmatige daad. — Kind van vijf jaar, dat een fietspad oversteekt. — Niet aansprakelijkheid van het kind, wel van de vader.**

1. *Het incidenteel beroep kan tegen de appellante slechts worden ingesteld in de hoedanigheid die hij in de akte van beroep heeft aangenomen. Als dus de vader in eigen naam hoger beroep heeft ingesteld, dan is het incidenteel beroep, dat is gericht tegen hem in zijn hoedanigheid van vader en wettelijk beheerder over de goederen van zijn minderjarig kind niet ontvankelijk.*

2. *Krachtens art. 2 van de wet van 11 juni 1874 op de verzekeringen worden de verenigingen van onderlinge verzekering in rechten vertegenwoordigd door hun directeurs. Het volstaat, dat de dagvaarding wordt betekend op «vervolgving en benaerstiging» van de directeur, waarvan de identiteit wordt vermeld; zij hoeft niet de vermelding «vertegenwoordigd door» te dragen.*

3. *Een kind van vijf jaar bezit niet het oordeel des onderscheids; het is niet aansprakelijk voor het door zijn schuld (oversteken van een fietspad) veroorzaakte ongeval. De fout van de vader is in de onderhavige zaak bewezen; hij moest over zijn vijfjarig kind in dier voege waken, dat het niet dit fietspad zou oversteken.*

Van Tyghem t/ Federale Verzekeringen en Meeuws.

Advies van het O.M.

1. *Wat de nietigheid betreft aangevoerd door appellant tegen de inleidende dagvaarding dd. 17 juli 1959.*

Deze beweerde nietigheid is gesteund op de nietvermelding van de namen en woonplaatsen van de fysieke personen die deze rechtspersoon vertegenwoordigen.

Krachtens art. 2 van de wet dd. 11 juni 1874 op de verzekeringen (titel X en XI van Boek I van het Wetboek van Koophandel) zijn de verenigingen van onderlinge verzekeringen — zoals in casu de Federale Verzekeringen — in rechte vertegenwoordigd door hun directeurs.

In de aangevochten dagvaarding wordt wel degelijk de naam en woonplaats van de directeur vermeld, die tevens krachtens art. 27 van de standregelen van dit organisme gemachtigd is alle reechtshandelingen in te stellen.

Ik besluit dienvolgens tot de afwijzing van deze exceptie van nietigheid van bedoelde dagvaarding.

2. *Wat de grond van de zaak betreft.*

Het verkeersongeval dat aan de basis ligt van onderhavige actie deed zich voor te Emelgem op 19 juni 1958. Het ging over een aanrijding tussen de bromfietser Vandenheede, die gedood werd ingevolge de ongelukkige val na de botsing, en het toentertijd 5-jarig zoon-
tje van appellant, dat slechts licht gekwetst werd.

De bromfietser reed op het aangewezen fietspad. Wijlen Vandenheede met het kindje aan de hand bevond zich in de nabijheid van een stilstaand voertuig dat hij helpen verplaatsen had. Op zeker ogenblik moet het kind zich op het fietspad begeven hebben, hetzij dat het zich had losgerukt uit de hand van zijn vader, hetzij de vader zelf het kind op het fietspad heeft laten stappen, en zulks — in beide gevallen — op het ogenblik dat de bromfietser in de onmiddellijke nabijheid kwam aangerezen.

Om de uitvoerig besproken bestanddelen en de daaruit vloeiende deducties door de eerste rechter gedaan, ben ik de mening toegedaan dat dit vonnis dient bevestigd te worden; dat het terecht is dat aangenomen werd dat het kind een fout had begaan, doch dat gezien zijn zeer jeugdige ouderdom het moet geacht worden gehandeld te hebben zonder oordeel des ondersheids, zodat de vordering voor zoveel ingesteld tegen de vader — wettige beheerder van de goederen van zijn minderjarige zoon — als ongegrond dient afgewezen, terwijl, terecht, de vordering tegen appellant, in persoonlijke naam, wegens door hem zelf gepleegde fout, als gegrond werd verklaard.

Ik besluit dienvolgens tot de ontvankelijkheid, doch de ongegrondheid van het principaal en het incidenteel beroep.

Gent, 23 oktober 1964.

De Eerste-Advocaat-generaal,
(get.) C. J. Vanhoudt.

Arrest

Gezien de stukken, o.m. in eensluitende uitgifte overgelegd, het vonnis tussen partijen op tegenspraak gegeven door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, burgerlijke Kamer met drie rechters, gedagtekend 21 juni 1963;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar vorm en tijd;

Dat het incidenteel beroep van geïntimeerde Meeuws Magdalena gericht is tegen appellant in zijn hoedanigheid van vader en wettelijke beheerder over de goederen van zijn minderjarig kind; dat het incidenteel beroep slechts tegen de appellant kan ingesteld worden in de hoedanigheid die hij in de akte van beroep heeft aangenomen (A.P.R. v° Beroep nr. 658 - R.P.D.B. v° Appel nr. 419); dat appellant ter zake enkel in persoonlijke naam beroep heeft ingesteld zodat het incidenteel beroep niet ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat appellant ten onrechte de nietigheid van de inleidende dagvaarding ten verzoeken van de Federale Verzekeringen (voorheen: Gemeenschappelijke Kas der Belgische Nationale Federatie van het Bouwbedrijf en der Openbare Werken) opwerpt;

Dat de verenigingen van onderlinge verzekeringen, zoals geïntimeerde, krachtens de wet (art. 2 Wet van 11 juni 1874) in rechte door hun directeur vertegenwoordigd worden;

Dat het volstaat dat de dagvaarding zou ingeleid worden «vervolgving en benaerstiging» van de directeur en zij niet hoeft de melding te dragen «vertegenwoordigd door»;

Dat in zake de hoedanigheid van directeur van de heer Maricot niet betwist wordt; dat de dagvaarding wel de identiteit van de vertegenwoordiger van geïntimeerde vermeldt en zij regelmatig en geldig voorkomt;

Overwegende dat appellant verkeerdelijk als door getuigen bewezen en voor vaststaande aanneemt: dat hij op het ogenblik der feiten het kind bij de hand vasthield, dat het kind zich op de kasseistrook bevond en dat het, na het ongeval, op de kasseistrook lag; dat hij daaruit afleidt dat de bromfiets, na de auto geraakt te hebben, het kind letterlijk uit zijn hand heeft gerukt;

Dat, zo het kind voordien de hand van zijn vader hield, er geen enkele getuige weet te zeggen waar het zich juist bevond op het ogenblik dat de bromfiets naderde;

Dat voornamelijk de plaats waar het kind na het ongeval lag wordt betwist; dat een getuige voorhoudt dat het kind op de ardeberm langs de overzijde van het fietspad lag, terwijl de appellant en twee zijner familieleden de plaats situeren op de kasseistrook tussen het fietspad en de betonnen baan;

Dat de afwezigheid van sporen op het steengruis niet afdoende is vermits enkel de expert, circa 24 uur na de feiten, de afwezigheid van sporen vaststelt, wanneer de plaats voor een garage gelegen is en het betreden ervan mogelijk alle bestaande sporen heeft doen verdwijnen;

Dat men zich vergeefs afvraagt waarom de bromfiets die over meer dan voldoende plaats beschikte de auto zou geraakt hebben;

Overwegende dat de stelling van appellant aan een grondig onderzoek niet weerstaat;

Overwegende dat volgende elementen vaststaan:

1) vóór het ongeval bevond het kind zich vóór de linkervoorslijkweerder van de auto (eigen verklaring van appellant aan de onderzoeksrechter);

2) de bromfiets kwam niet in aanraking met de auto (verklaring van Delarue Gabriel en vaststelling van expert);

3) er bestaan geen remsporen;

4) buiten een lichte hematoom aan de rechter kant van het voorhoofd vertoont het kind enkel letsels op de linker zijde (vaststellingen onderzoeksrechter en wetsdokter);

5) de bromfiets vertoont sporen van aanraking op de linker kant en schrammen voortkomende door contact met de baan op de rechter kant (vaststellingen expert);

6) na het ongeval lag de bromfiets op zijn rechter zijde;

Overwegende dat uit deze elementen met zekerheid dient afgeleid te worden dat het kind gevat is geweest op zijn linker kant toen het, van vóór de auto komende, het fietspad onverwachts heeft overgestoken; dat dit de afwezigheid van remsporen uitlegt;

Dat het kind links gevat is geweest door de linker kant van de bromfiets die daarna rechts gevallen is; dat dit volstrekt uitsluit dat het kind op de kasseistrook, staande aan de kop van de auto, gevat is geweest;

Dat dit alles trouwens strookt met de verklaringen van het kind zelf dat beweert naar huis, gelegen aan de overkant van het fietspad, te hebben willen gaan;

Overwegende dat het kind, gelet op het feit dat de capot van de auto open stond, voor de bromfietrijder onzichtbaar was en dan ook een onvoorzienbare hinderenis uitmaakte;

Dat de fout van appellant vaststaat; dat hij op dergelijke gevaarlijke plaats er moest op waken dat zijn vijfjarig kind de fietsbaan niet zou oversteken;

Overwegende dat de eerste rechter zeer oordeelkundig heeft gevonnist ook als hij aanneemt dat het kind zonder onderscheid des oordeels heeft gehandeld;

Overwegende dat partijen nopens de toegekende bedragen geen opmerkingen doen, behalve wat betreft de morele schade van de weduwe waarvoor appellant de vergoeding van 100.000 fr. op 75.000 fr. wil zien terugbrengen;

Dat er nochtans geen aanleiding bestaat om het toegekend bedrag te verminderen;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935;

Gehoord in openbare terechtzitting het eensluidend advies van de heer eerste advocaat-generaal Vanhoudt, Alle verdere besluiten als ongegrond van de hand zijnde;

Ontvangt het beroep doch verklaart het ongegrond; Verklaart het incidenteel beroep niet ontvankelijk; Wijst beiden af en bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen.

Voordeelt appellant tot de kosten van beroep. Beveelt de afscheiding der kosten ten bate van Mr. Cruyt, pleitbezorger, die ter terechtzitting bevestigde de voorschotten te hebben gedaan.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Kortgeding. — 25 september 1964.

Voorzitter: M. Van Camp.

Advocaten: Mrs. Bonjé en Den Haerynck.

1. **Scheiding der machten. — Bevoegdheid van de burgerlijke rechtsmacht om de burgerlijke rechten te vrijwaren.**

2. **Kortgeding. — Beoordeling bij voorraad. — Geschil met gemeente over het plaatsen van een paal, die een recht van uitweg verhindert.**

1. *De gemeente heeft het recht om bij wijze van politie-maatregel de uitoefening van een privaat recht in zekere mate te beperken maar heeft nooit de macht om dit recht af te schaffen. Op deze grens begint de*

bevoegdheid van de burgerlijke rechtsmacht ten-einde haar traditionele taak van vrijwaarster van de burgerlijke rechten te vervullen.

2. *De rechter in kortgeding oordeelt uit hoofde van onverwijlde spoed summier en bij voorraad over de schijnbare gegrondheid van de argumenten van eiser, de beslissing over de zaak ten principale aan de rechter over de feiten voorbehouden blijvend.*

Wanneer voor de vrederechter een geschil ahangig is tussen een boordegenaar van een eigendom aan een steeg en de andere boordegenaars over de uitoefening van een recht van uitweg, dat door erfdiensbaarheid is gevestigd op de steeg, gemene eigendom van de boordegenaars, bij welk geschil de gemeente in gemeenverklaring is gedagvaard, kan de rechter voorlopig in kortgeding bevelen, dat een door de gemeente gepleegde inbreuk op het recht van de boordegenaar zal worden hersteld, en wel dat de door de gemeente geplaatste paal, die de steeg afsluit, zal worden weggenomen.

Leukemans t/ Gemeente Merksem en
Burgemeester van Merksem.

Overwegende dat de vraag strekt tot wegneming van de paal met verbodsteken nr. 24 geplaatst tussen de gebouwen nr. 1959 en nummers 161 tot 169 en herstelling van de weg in zijn oorspronkelijke toestand, en bijvoeglijk tot machtiging om de paal zelf weg te nemen bij gebreke aan vrijwillige uitvoering binnen de 24 uur;

In feite :

Overwegende dat de betwisting gaat over een zaksteeg, uitgevende op de Bredabaan, met een breedte van 2,85 m aan de voorzijde en 2,75 m aan de achterzijde; dat de steeg voorzien is van openbare verlichting, riolering, gas, elektriciteit en waterleiding ten gerieve van de boordegenaars;

Overwegende dat deze steeg in de notariële akte van 28 november 1901, die de erfdiensbaarheid door bestemming van huisvader vestigde, gezegd wordt «de wegenis nevens lot een is gemeen... en moet gemeen blijven tussen lot een en den aanpalende eigendom des verkopers. Dit gekasseid straatje, hebbende een gemiddelde breedte van drie meter mag zonder wederzijdse toestemming der beide eigenaren nooit afgesloten worden, en zij moeten het op gemeene kosten onderhouden. Nochtans zullen alle verzakkingen en schade toegebracht door wagens en rijtuigen bestemd voor koop een (huidige eigendom van aanlegger) door dezelfde koper moeten bekostigd worden... de vuile waters lossen door een onderaardse goot naar de riool van de Bredabaan»;

Overwegende dat deze bepaling hernomen wordt in de aankoopakte van 1 december 1959;

Overwegende dat op vraag van de eigenaar van het huis nr. 171 (hoekhuis) dd. 8 november 1962 aan het huis van aanlegger een verkeersbord «uitgezonderd plaatselijk verkeer» werd aangebracht, zulks terecht;

Overwegende dat een nieuwe vraag van het handschrift van zelfde eigenaar dd. 22 juli 1964 en mede-ondertekend door de bewoners van de steeg aandringt op het vervangen van dit bord door een verkeersbord waarbij de doorgang verboden wordt voor elk verkeer (nr. 25);

Overwegende dat verweerders in feite nog verder gingen dan de vraag van 2 juli 1964 en eenvoudig het bord nr. 24 aan een paal in het midden van de weg plaatsten in uitvoering van een beslissing van tweede verweerder dd. 20 augustus 1964 een verbodsteken nr. 24 aan de ingang van de steeg te plaatsen en de zaksteeg voor autoverkeer af te sluiten;

Bevoegdheid :

Overwegende dat verweerders onze bevoegdheid opwerpen op grond van het principe van de scheiding van machten daar de beslissing van tweede verweerder werd getroffen op grond van art. 90 der gemeentewet en de decreten van 14 december 1789 en 16-24-8-1790;

Overwegende dat voorlopig kan aanvaard worden dat tweede verweerder binnen de perken bepaald door de wet politieverordeningen mag uitvaardigen betreffende de private wegnissen uitgevende op de openbare wege- nist alhoewel zou dienen nagegaan of de steeg in kwestie bestond vóór de wet van 1 februari 1844, dat het zoniet juridisch de gemeente niet toegelaten was daden van beheer te stellen (bv. plaveien en voetpaden aanleggen) zonder eigenaar te zijn van de grond;

Overwegende evenwel hoe het ook zij, deze assimilatie van een private wege- nist aan de steedse wege- nist de grondwettelijke bevoegdheid van verweerders niet uitbreidt; (Serexia — Les droits de police des Conseils Communaux, nr. 41-44-82);

Overwegende dat Onze bevoegdheid essentieel verband houdt met de afbakening der bevoegdheden van verweerders; dat de openbare orde in werkelijkheid slechts goed gediend is wanneer de politie maatregelen met gematigheid en na rijp overleg worden getroffen met harmonische inachtneming van de noodwendigheden van de openbare veiligheid en de rechten en vrijheden van de enkeling anderzijds, wie deze enkeling ook weze, zulks om eventuele misbruiken van deze gevaarlijke bevoegdheid te voorkomen (administratief Lexicon aansprakelijkheid van de Openbare Besturen nr. 116);

Overwegende dat aldus door de rechtsleer en rechtspraak wordt aanvaard dat verweerders slechts bevoegd zijn bij wijze van politie maatregel om de uitoefening van een privaat recht in zekere mate te beperken doch nooit om dit recht af te schaffen — (id. nr. 117);

Overwegende dat op deze grens de bevoegdheid van de burgerlijke rechtsmacht begint ten einde haar traditionele rol van vrijwaarster der burgerlijke rechten te vervullen; Dat zulks hierna wordt onderzocht (R.P.D.B. Vb° compétence en matière civile nr. 2);

Overwegende dat dient begrepen dat de beslissing in kortgeding slechts kan getroffen worden bij voorraad zonder nadeel toe te brengen aan de betwisting ten principale die voorbehouden blijft aan de rechtbank ten gronde;

Ten gronde :

Overwegende dat aanlegger zijn eis steunt op de schending van zijn recht van doorgang met rijtuigen op de gemene wege- nist, schending die dringend dient voorkomen;

Overwegende dat verweerders ten onrechte de verweermiddelen van zekere boordegenaars tot de hare maakt als zou de erfdiensbaarheid in gebruik zijn geraakt gedurende meer dan 30 jaar en de steeg een publieke weg zou zijn onafgezien van de eigendom van de ondergrond;

Overwegende dat aanlegger redelijk en gepast, de andere boordegenaars voor de heer Vrederechter van het kanton Borgerhout dagvaardde ten einde zijn onroerend recht van doorgang te doen vaststellen, bij exploit van 7 augustus 1964; Dat tevens eerste verweerder werd opgeroepen in gemeenverklaring;

Overwegende dat in stede van het oordeel van het wettelijk bevoegd orgaan van de derde grondwettelijke macht in den lande af te wachten tweede verweerder reeds drie dagen na de dagvaarding, zijn gewraakte beslissing trof, met volledige miskenning van de grond-

wettelijke bevoegdheid van de heer Vrederechter, beslissing die in feite kort recht doet in een burgerlijke betwisting tussen personen waarvan de rechten zijn vastgelegd in een authentieke akte;

Overwegende dat wij derhalve, gezien de hoogdringendheid, en de handelingen van verweerders, genoodzaakt zijn summier en bij voorraad over de schijnbare gegrondheid der argumenten van de boordegenaars te oordelen, de grond voorbehouden blijvend aan de heer Vrederechter;

Overwegende vooreerst dat het gemeen eigendomsrecht van de zate van de steeg en het recht van doorgang met rijtuigen en wagens werd vastgesteld in de authentieke akte van notaris Verbeeck dd. 28 november 1901, waarvan de uitvoering enkel zou kunnen geschorst worden in kortgeding ingeval van betichting in valsheid als hoofdvordering (art. 1319 al. 2 B.W.).

Overwegende dat het in onbruik raken van de servitude van doorgang met voertuigen weinig waarschijnlijk is vermits de boordegenaars zich nog in 1962 beklagen over de voertuigen die in de steeg komen en trouwens bezwaarlijk kan aanvaard worden dat geen enkel voertuig *ten gerieve* van de klagende boordegenaars zelf in de steeg zou gekomen zijn (b.v. verhuwagens, ziekenwagens, of wagens van ambachtslieden) of in de toekomst zou dienen te komen;

Overwegende verder dat, ofschoon de verjaring een belangrijke rol speelt in zake kleine wege- nist, zij slechts ten hoogste in hoofde van eerste verweerder een *openbaar recht van doorgang* kan vestigen en niet raakt aan de eigendom van de zate van de weg (De Page id.);

Overwegende dat hieruit volgt dat verweerders zeker in het laatste geval het recht van doorgang aan aanlegger niet kunnen weigeren;

Overwegende dat uiteindelijk niets toelaat op heden ten voorlopige titel de termen « wagens en voertuigen » te interpreteren in den zin van het P.V. van 25 juli 1964 nr. 773/B als niet doelend op autovoertuigen;

Dat het al te duidelijk is dat er in 1901 nog geen autovoertuigen in gebruik waren;

Overwegende dat uit dit alles dient besloten dat de inbreuk op het privaat recht van aanlegger ten spoedigste ten voorlopige titel dient hersteld; Dat tevens de bevoegdheid van verweerders bevestigd en gevrijwaard wordt, bij politieverordening de uitoefening van dit privaat recht in zekere mate te beperken door b.v. het verkeer met autovoertuigen van de boordegenaars in de steeg te onderwerpen aan de voorwaarde dat de snelheid zal beperkt worden tot het stapvoets rijden, hetgeen aan eenieder een billijke voldoening zou geven in afwachting van de beslissing ten gronde;

Om deze redenen :

Alle andere of strijdige besluiten verwerpente;
Verklaren Ons bevoegd;

Gezien de hoogdringendheid verklaren de vraag ontvankelijk en voorlopig gegrond;

Bevelen verweerders, de ene bij gebreke van de andere, de paal geplaatst in de zate van de weg gelegen tussen de gebouwen van de Bredabaan te Merksem, respectievelijk 159 enerzijds en de onpare nummers 161 tot 169 anderzijds weg te halen en de weg in zijn oorspronkelijke toestand te herstellen;

Machtigen aanlegger, bij gebreke aan verweerders aan dit bevel te voldoen binnen de 24 uren van huidig bevel, de bedoelde paal zelf weg te nemen en de weg in zijn oorspronkelijke toestand te herstellen, dit op kosten van tweede verweerder; kosten invorderbaar op eenvoudige voorlegging van de getaalde rekeningen, dit alles in afwachting van de beslissing van de heer

Vrederechter of elk ander geldig gevat rechtscollege;
 Kosten van het geding voorbehouden;
 Gezien de hoogdringendheid verklaren Ons bevel uitvoerbaar op minuut en vertrouwen deze toe aan gerechtsdeurwaarder J. Veyssièrre te Antwerpen, voor een termijn van vier dagen;

Geven akte aan aanlegger dat hij het geding schat op 50.000 fr. ten opzichte van ieder der verweerders, alleen om te voldoen aan de wetten op de bevoegdheid en de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

20 november 1964

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M.M. Meers en Toppet.

Advocaten: Mrs. Paniërs, Smets en Gruyters.

Overheidsdaad (onrechtmatige). — Verzuim van een landelijke gemeente het aan de ijsvorming in een harer straten verbonden gevaar te beperken, resp. aan de weggebruikers te signaleren.

Ijsvorming in een straat van een landelijke gemeente, gevolg van het bevrozen van water, dat langs die straat zijn natuurlijke afloop van hoger liggende weiden heeft. Het behoort tot de taak van het gemeentebestuur het aan deze ijsvorming verbonden gevaar te beperken, resp. het aan de weggebruikers te signaleren. Ook een kleine gemeente is niet ontheven van de verplichting zich doelmatig te organiseren naar de eisen van het modern verkeer, dat zij op haar grondgebied toelaat; zij is evenmin gerechtigd het rechtmatig vertrouwen van de weggebruiker te verschalken.

Vossen t/ Gemeente Valmeer en Jans.

Gezien de stukken van het geding en namelijk de inleidende dagvaarding van gerechtsdeurwaarder Paul Janssen te Genk in datum van 14 januari 1964, strekkende tot het bekomen van een schadevergoeding van 29.800 fr. wegens een verkeersongeval waarvan aanlegger op 1 maart 1963 slachtoffer werd ten gevolge van de slechte toestand van een gemeenteweg over dewelke verweerders het beheer en het toezicht hadden;

Overwegende dat niet betwist wordt dat aanlegger in de Bergstraat te Valmeer met zijn personenwagen slipte en tegen een muur botste ten gevolge van de oneffenheden en met ijs bedekte hobbels veroorzaakt door het opvriezen van de rijweg;

Overwegende dat evenmin betwist wordt dat aanlegger, strafrechterlijk vervolgd wegens inbreuk op art. 26/1 van de wegcode, door de Politierightbank te Tongeren werd vrijgesproken;

Overwegende dat verweerders impliciet de afwezigheid van bestrooiing, van aangepaste verlichting en van signalizatie der gevaarlijke zone erkennen, waar zij zich alleen beroepen op overmacht en op de onmogelijkheid de ijsvorming op de weg te voorzien en, met de beperkte middelen waarover een kleine landelijke gemeente beschikt, de nodige maatregelen ter beveiliging van het wegverkeer te nemen;

Overwegende dat deze stelling niet kan weerhouden worden;

Overwegende dat verweerders toegeven dat het ijs gevormd werd door het bevrozen van het water van de hogerliggende weiden, dat langs de Bergstraat zijn natuurlijke loop heeft;

Overwegende dat een gemeentebestuur de natuurlijke

loop van het water op de aan zijn toezicht onderworpen wegen moet kennen en door zijn onwetendheid daaromtrent enkel zou blijken geven van een verregaande en schuldige nalatigheid;

Overwegende dat, vooral in een winter zoals deze van 1963, de gemeente Valmeer de ijsvorming in de Bergstraat, zoniet kon voorkomen, dan toch minstens moest voorzien; dat trouwens in casu de aandacht van het gemeentebestuur getrokken werd op de toestand van de weg;

Overwegende dat het gemeentebestuur het daaraan verbonden gevaar diende te beperken of alleszins aan de weggebruikers diende kenbaar te maken; dat immers ook een kleinere gemeente niet kan worden ontslagen van de verplichting zich doelmatig te organiseren naar de eisen van het modern verkeer dat zij op haar grondgebied toelaat en evenmin gerechtigd is het rechtmatig vertrouwen van de weggebruikers te verschalken;

Overwegende dat het ingebreke blijven der gemeente Valmeer een fout uitmaakt die haar rechtstreekse verantwoordelijkheid medebrengt;

Overwegende dat in hoofde van tweede verweerder, burgemeester der gemeente Valmeer, geen persoonlijke fout bewezen is waardoor zijn persoonlijke verantwoordelijkheid in het gedrang zou komen; dat derhalve zijn buitenzake stelling zich opdringt;

Overwegende dat aanlegger geen enkele fout heeft begaan, zodat de volledige verantwoordelijkheid valt ten laste van eerste verweerder, de gemeente Valmeer;

Overwegende dat het bedrag der gevorderde schadevergoeding voldoende bewezen is door de voorgelegde herstellingsrekening en trouwens niet wordt betwist;

Gezien artt. 2, 30 tot 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen:

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak;

Verklaart de eis ontvankelijk en gegrond tegen eerste verweerder, doch ongegrond tegen tweede verweerder; Stelt tweede verweerder buiten zake;

Veroordeelt eerste verweerder om te betalen aan aanlegger ten titel van schadevergoeding de som van 29.800 fr. met de vergoedende intresten sedert de dag van het ongeval, zijnde 1 maart 1963, de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding, behalve deze veroorzaakt door de dagvaarding van tweede verweerder welke ten laste blijven van aanlegger;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

12 februari 1965.

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M.M. Meers en Toppet.

Advocaten: Mrs. Byvoet, Kranzen en Gruyters.

Overheidsdaad (onrechtmatige). — Dooischade aan een weg. — Geen bewijs in de onderhavige zaak, dat door nalatigheid van de overheid de hindernis niet tijdig werd ontdekt, opgeruimd en gesignaleerd.

Dooischade aan een verkeersweg moet als een natuurverschijnsel worden beschouwd, waarvan het optreden en de lokalisatie onvoorzienbaar zijn, en een geval van overmacht uitmaken. De aansprakelijkheid van de staat en van de gemeente komen slechts in het gedrang, wanneer bewezen zou zijn, dat zij tekortgekomen zijn aan hun verplichting te waken over veiligheid van het verkeer op de aan hun toezicht onderworpen wegen of door hun toedoen of verzuim

het rechtmatige vertrouwen van de weggebruiker hebben verschalkt, in de onderhavige zaak door hun nalatigheid de hindernis niet tijdig te hebben ontdekt en ze vervolgens niet tijdig te hebben opgeruimd en gesignaleerd.

Helsen t/ Belgische Staat (Minister van Openbare Werken) en gemeente Lanaken.

Gezien de stukken van het geding en namelijk de inleidende dagvaarding betekend bij exploitanten van gerechtsdeurwaarders Gilbert Wacquez te Etterbeek in datum van 4 mei 1964 en Carlo Van Elst te Mechelen-aan-de-Maas, in datum van 10 april 1964;

Overwegende dat de eis strekt tot solidaire veroordeling van verweerders om aan aanlegger de som van 11.406 fr. te betalen ten titel van vergoeding voor schade veroorzaakt aan het autovoertuig van aanlegger bij een aanrijding met door dooi opgehoopte kasseistenen in het wegdek;

Overwegende dat aanlegger in zijn besluiten zijn eis herleidt tot 10.356 fr.;

Overwegende dat uit de niet betwiste materialiteit der feiten blijkt dat de echtgenote van aanlegger op 21 maart 1963 rond 17.15 u., per auto de richting Veldwezelt-Lanaken volgde en te Lanaken, Tongersesteenweg, even voorbij de garage Fuchs met de onderkant van de wagen in botsing kwam met kasseistenen die ingevolge de dooi in het wegdek losgeraakt en gelicht waren en waardoor de wagen werd beschadigd;

Overwegende dat de stelling van aanlegger volgens welke de hindernis op het wegdek niet door verkeers tekens was gesignaleerd, bevestigd wordt door het ingestelde onderzoek van de rijkswacht;

Overwegende dat uit niets blijkt dat, zoals verweerders voorhouden, de bestuurster van de wagen de hindernis tijdig moest kunnen opmerken, noch dat zij haar snelheid niet had aangepast aan de toestand van de weg;

Overwegende nochtans dat dooischade aan een weg, waarvan overigens de gebrekkige aanleg of onderhoud niet bewezen zijn, dient te worden beschouwd als een natuurverschijnsel waarvan het optreden en de lokalisatie onvoorzienbaar zijn en een geval van overmacht uitmaken;

Overwegende dat dienvolgens de verantwoordelijkheid van verweerders alleen dan in het gedrang zal komen wanneer vaststaat dat zij tekort zijn gekomen aan hun verplichting te waken over de veiligheid van het verkeer op de aan hun toezicht onderworpen wegen of door hun toedoen of verzuim het rechtmatige vertrouwen der weggebruikers hebben verschalkt, in casu wanneer zij door hun nalatigheid de hindernis niet tijdig hebben ontdekt en ze vervolgens niet tijdig hebben opgeruimd of gesignaleerd;

Overwegende dat aanlegger niet bewijst noch aanbiedt te bewijzen op welk ogenblik de opdooi ter plaatse in het wegdek is opgetreden; dat derhalve dient gerekend met de mogelijkheid dat dit euvel slechts korte tijd vóór de aankomst van de wagen van aanlegger is ontstaan; dat in ieder geval geen enkel bewijs voorhanden is dat verweerders, tussen het ontstaan der hindernis en het ogenblik van het schadegeval, beschikt hebben over een voldoende tijdspanne om, mits een redelijke waakzaamheid en vooruitziendheid, het bestaan der hindernis te ontdekken en deze, mits redelijke vlugheid, te verwijderen of minstens aan de weggebruikers kenbaar te maken;

Overwegende dat in deze omstandigheden de door aanlegger ingeroepen afwezigheid van signalisatie der hindernis niet afdoende is;

Overwegende dat aanlegger eveneens ten onrechte voorhoudt dat tweede verweerster steeds, en zelfs zo het gebrek haar onbekend was, als verantwoordelijke gehouden is; dat immers daartoe minstens moest bewezen zijn — quod non — dat het onbekend blijven van het gebrek te wijten is aan een fout van deze verweerster;

Overwegende dat de eis dan ook ongegrond voorkomt; Gezien artt. 2, 30 tot 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen :

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak;
Alle verdere en strijdige besluiten van de hand wijzend als niet terzake dienende;
Verklaart de eis ontvankelijk doch ongegrond;
Wijst aanlegger af en veroordeelt hem tot de kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

Kortgeding. — 13 november 1964.

Voorzitter : M. R. Goris.

Referendaris : M. G. Beckers.

Advocaten : Mrs. J. Castille en A. Debergh.

Onrechtmatige mededinging. (K.B. van 23 december 1934) — Niet eerbiediging door derden van een monopolie van invoer en verkoop van een produkt. — Niet op zich zelf laakbaar. — Omstandigheden, die kunnen aanleiding geven tot toepassing van het K.B.

Het feit, dat een handelaar, ofschoon hij weet, dat een ander van de fabrikant van een produkt een monopolie van invoer en verkoop van dat produkt bekomen heeft, datzelfde produkt verkoopt, maakt op zichzelf geen daad van onrechtmatige mededinging uit. Dit zou wel het geval zijn, indien bewezen werd, dat de handelaar zich de goederen op onregelmatige wijze aanschafte en zich medeplichtig maakte aan de schending door de fabrikant van zijn contractuele verplichtingen tot vrijwaring van het door hem verleende monopolie. In casu kan aan verweerder niet verweten worden, dat hij de produkten zelf gekocht heeft in het buitenland van iemand die ze zelf regelmatig bij de fabrikant betrokken heeft en die ofwel zelf geen uitvoerverbod had ofwel niet gebonden was door enige overeenkomst met de fabrikant.

Begemas t./Fierens.

Aangezien de eis strekt bij toepassing van het K.B. van 23 december 1934 op de oneerlijke mededinging, verbod te horen opleggen aan verweerder de elektrische spuitpistoolapparatenmerk Mistral B., Mistral C en Mistral Miniatuur, zoals zij gefabriceerd worden door de Duitse Firma Ing. Jozef Wagner, Friedrichshafen-Fischbaden, West-Duitsland, zowel op rechtstreekse als onrechtstreekse wijze in België in te voeren, ten toon te stellen of te verkopen;

Aangezien aanlegster sinds 22 oktober 1958 een exclusiviteitscontract van invoer en verkoop bezit voor de Beneluxlanden van de hier hoger vermelde elektrische spuitpistoolapparaten;

Aangezien op 27 augustus 1963 een nieuw contract werd opgesteld tussen de firma Wagner en aanlegster, contract dat het vroegere contract van 22 oktober 1958 vervangen heeft en zoals bepaald in artikel 9, zijn

geldigheid verloren heeft met de ondertekening van het contract van 27 augustus 1963;

Aangezien er dus geen sprake meer is van het contract van 22 oktober 1958 doch alleen tussen partijen bestaat: de overeenkomst van 27 augustus 1963;

Aangezien door deze overeenkomst van 27 augustus 1963 aan aanlegster het alleen en uitsluitend verkooprecht toegekend wordt van de door de Duitse Firma gefabriceerde Mistral-toestellen, de Duitse Firma Wagner zich eveneens verplicht heeft de Benelux-landen geen andere noch rechtstreekse noch onrechtstreekse leveringen te doen, en de Duitse firma zich verbonden heeft de door aanlegster bekend gemaakte wilde invoeren door derden in het onder contract staande gebied bewerkt met alle beschikbare middelen, zoveel mogelijk, zal beletten, zijnde nochtans verstaan dat er voor zulke toevallige leveringen door derden van de fabrikant geen verhaal kan geëist worden, dat de Duitse firma zich ten slotte borg verklaart voor alle materiaal en constructiefouten volgens gedrukte waarborgkaarten en dit gedurende negen maanden berekend vanaf de verzendingsdatum vertrek Friederichshafen;

Aangezien door zelfde contract van 27 augustus 1963 aanlegster als vertegenwoordiger zich verbonden heeft de verkoop en de daaruit vloeiende onderhoudsdiensten met volledige kracht te bevorderen, de publicitaire onkosten voor het gebied te dragen, en in het kader van de waarborg te vervangen onderdelen aan de fabrikant terug te geven vooraleer in de kosteloze vervanging te voorzien;

Aangezien dit contract van alleenvertegenwoordiging van 27 augustus 1963 aangevuld werd door een Servicecontract, eveneens van 27 augustus 1963 en waarin bepaald wordt, namelijk dat de vertegenwoordiger t.t.z. aanlegster de volle verantwoordelijkheid draagt voor het goed verloop van de klanten waarborg en verzorgingsdiensten voor de in België en Luxemburg verkochte spuitpistolen en tevens de vertegenwoordiger t.t.z. aanlegster verplicht is tot het aanleren van de gebruikswijze van de apparaten aan de kopers door geschoolde vaklui, een garantie en herstellingsdienst in te richten, kosteloze raadgevingen aan belanghebbenden en klanten te verlenen betreffende alle technisch bijzonderheden en ten slotte de fabrikant t.t.z. de Duitse Firma Wagner, zich verplicht tot de kosteloze opleiding van het personeel van de alleenvertegenwoordiger, zijnde aanlegster;

Aangezien aanlegster hare eis steunt of meent te kunnen steunen steunen op de omstandigheid dat verweerder de kwetsieuze Mistral apparaten in België blijft invoeren en verkopen, niettegenstaande hij op de hoogte werd gesteld door aanlegster van het bestaan van haar alleenverkoop van invoer en verkoop in de Benelux-landen van dezelfde apparaten, en bijgevolg verweerder zich plichtig zou maken aan daden van oneerlijke concurrentie door het eenvoudige feit dat hij met bewuste invoer en verkoop blijft voortgaan niettegenstaande hij kennis heeft van het monopolium waarover zij beschikt;

Aangezien dienaangaande de Rechtspraak in beginsel beslist dat de verantwoordelijkheid van diegene die, wetend dat een andere persoon een verkoopsmopolie voor een bepaald product bezit, hetzelfde product verkoopt, slechts in het gedrang komt in zoverre andermans recht op foutieve wijze geschonden wordt (Zie namelijk Koophandel Antwerpen 25 oktober 1962, Rechtskundig Weekblad 1962-1963, kol. 1959 en de aldaar aangehaalde Rechtspraak): het feit gebruik te maken van handel met het enige vaststaande gevolg en omstandigheid dat men in concurrentie treedt met de houder op een recht van verkoopsmopolie is noch

oneerlijk, noch bedrieglijk en is niet in het minste een professionele tekortkoming;

Anderzijds staat geen oneerlijke daad in handelszaken, de handelaar die alhoewel hij het monopolie-recht kende producten verkoopt van deze fabrikant, indien hij deze regelmatig bekomen heeft van een derde aan wie het niet verboden was ze aan hem te verkopen;

Eveneens dat het aan een concessiehouder van alleenverkoop vrij staat zich langs contractuele weg te vrijwaren tegenover een mogelijke mededinging door derden, namelijk door tegenover zijn leverancier de nodige waarborg te bedingen voor de echtheid van het monopolie dat hij hem toestond en bijgevolg het enkel feit van een schenden door een derde van een op conventionele basis berustend monopolie, geen recht schept tegenover die derde in hoofde van de concessiehouder;

Aangezien bijgevolg wanneer een handelaar vaststelt dat bepaalde koopwaren waarvoor hij de exclusiviteit geniet, toch nog in de hem toegekende handelsfeer verkocht worden door een andere persoon, dan dient en kan hij zich keren tot zijn medecontractant die hem de exclusiviteit voor deze bepaalde streek gewaarborgd heeft, gezien inderdaad op dat ogenblik deze handelaar vaststelt dat hetgeen hem volgens zijn contract met de fabrikant toekwam hem niet verleend werd door zijn medecontractant namelijk zijnde de fabrikant (zie Voorzitter Koophandel Antwerpen, zaak Grundig 1956, niet gepubliceerd);

Aangezien het anderzijds van bestendige rechtspraak is dat het K.B. van 23 december 1934 enkel en alleen betrekking heeft op quasi delictuele feiten en niet op overtredingen van contractuele verbintenissen;

Aangezien ten slotte het eveneens dient nagezien te worden of de fabrikant op zich genomen heeft aanlegster enkel te aanzien als invoerder en alleenverkoper, doch geenszins de verbintenis genomen heeft deze exclusiviteit te waarborgen en in feite de fabrikant het dan ook mogelijk gemaakt heeft of liever gezegd het niet onmogelijk gemaakt heeft, dat een spuitpistoolapparaat in alle vrijheid kon gekocht worden door verweerder van een derde in het buitenland gevestigd, die eveneens ofwel geen exportverbod had ofwel niet gebonden was door een overeenkomst;

Aangezien bijgevolg, vooraleer lastens verweerder de bepalingen van de Wet van 23 december 1934 op de oneerlijke mededinging te kunnen toepassen er dient bewezen te zijn dat verweerder ervan op de hoogte was dat de firma die hem vanuit Duitsland de bewuste toestellen leverde, niet gerechtigd was hem deze leveringen te doen, omdat hij de toestellen namelijk de spuitpistoolapparaten op sluikse wijze aangekocht heeft en ingevoerd heeft, of ook nog dat hij de bewuste apparaten aangekocht heeft bij oneerlijke verkopers;

Aangezien van dit alles door aanlegster (het) niets bewezen is en geen enkel bepaald feit aangehaald wordt: dat ten andere in hare aanvullende nota zij louter gewag maakt dat het onaanneembaar is dat verweerder slechts 35 apparaten zou verkocht hebben, dat hij er vermoedelijk geen inkomrechten op betaald heeft en het ten slotte zinloos is te spreken van een Service vanwege verweerder: dat een bewijsvoering gesteund op woorden zoals onaanneembaar, vermoedelijk, zinloos, zonder dat enig werkelijk feit ter staving voorgebracht wordt, niet als dienend terzake kan aanvaard worden;

Aangezien integendeel verweerder bewijs levert de bewuste toestellen op een regelmatige en normale wijze te hebben aangekocht en ingevoerd namelijk

van een firma Brennenstuhl uit Tübingen zoals blijkt uit de door hem voorgebrachte facturen afgeleverd door deze firma Brennenstuhl als verkoper en eveneens uit de vervoer- en douanedocumenten die eraan toegevoegd waren;

Aangezien de bewering van aanlegster als zou verweerder deze toestellen ingevoerd hebben op een sluikse wijze en namelijk deze zou hebben binnengesmokkeld met medeplichtigheid van schippers op geen enkel vaststaand feit berust: dat in elk geval deze bewering niet kan opwegen tegenover de facturen uitgaande van zijn Duitse leverancier namelijk de firma Brennenstuhl, de inklaringsbewijzen, de vervoerdocumenten en dergelijke, aan de hand waarvan met zekerheid kan uitgemaakt worden dat verweerder zich hoegenaamd niet plichtig gemaakt heeft aan smokkel of onregelmatige invoer;

Aangezien anderzijds de bewering van aanlegster als zou verweerder een veel groter aantal toestellen hebben ingevoerd dan deze welke aangeduid zijn op de voorgebrachte facturen, tegengesproken wordt door de andere bescheiden voorgebracht in de zaak;

Aangezien namelijk het uitgemaakt is dat verweerder slechts een zeer kleine handelaar in de bewuste spuitpistoolapparaten is en deze verkoop, slechts een zeer bescheiden onderdeel van zijn handel uitmaakt; dat verweerder inderdaad handel drijft in allerlei bakkerijenodigheden, alsmede toestellen en apparaten gebruikt door bakkers waaronder deze bewuste spuitpistoolapparaten eveneens in gebruik genomen worden;

Aangezien ten andere uit de brief geschreven door de fabrikant Wagner aan aanlegster op 10 september 1963 en betreffende de firma Fierens in Mortsels toegegeven wordt dat op grond van de hun aangegeven nummers van apparaten er kon vastgesteld worden door hem dat namelijk enkele apparaten geleverd waren geweest aan Brennenstuhl doch dat het eveneens schijnt uit te wijzen dat de firma Fierens slechts een zeer kleine omzet heeft van deze apparaten en waarschijnlijk deze bekomen heeft van een vroegere fabrikant: dat het dus wel uitgemaakt is dat zelfs in het oordeel van de fabrikant Wagner verweerder slechts een kleinhandelaar in deze apparaten is;

Aangezien ten andere aanlegster zelf op 4 september 1963 aan een firma EMAR te Lombardzijde de alleenverkoop gegeven heeft van deze bewuste apparaten Mistral en wel om ze te verkopen met als afzetgebied uitsluitelijk over het ganse land, de brood-, kleingebak, biscuitbakkers, enz.;

Aangezien bijgevolg aanlegster zelf als alleenverkoopster en monopoliehouder zelf een onderdeel van haar monopolie en haar alleenverkoop heeft afgestaan om dit beperkte afzetgebied te voldoen en dit namelijk door overeenkomst van 4 september 1963 als wanneer aanlegster zelf haar contract heeft afgesloten met de fabrikant Wagner op 27 augustus 1963 en zij verweerder gedagvaard heeft op 10 oktober 1963 voor feiten van zeggende oneerlijke mededinging welke door verweerder zouden gepleegd geweest zijn tegenover het contract van alleenverkoop waarvan aanlegster genoot en dagtekenend van 22 oktober 1958 als wanneer dit contract van 22 oktober 1958 geen geldigheid meer had en vervangen werd door het nieuwe contract van 27 augustus 1963;

Dat zulks voldoende bewijst het weinige belang dat aanlegster bezit in de vordering die zij heeft ingesteld tegenover verweerder;

Aangezien hetzelfde geldt voor wat betreft de vervangingsstukken door verweerder geleverd: dat deze inderdaad eveneens op volkomen regelmatige wijze

van uit Duitsland werden aangekocht en hem geleverd en hem toegezonden;

Aangezien anderzijds verweerder op normale wijze in betrekking gekomen is met de firma Brennenstuhl uit Duitsland en met deze firma handelsbetrekkingen heeft gevoerd zonder dat hij moest geacht worden om de ene of andere reden gehouden te zijn enige achterdocht te koesteren in verband met de regelmatigheid van de transacties door deze buitenlandse firma met hem afgehandeld;

Aangezien inderdaad het vaststaat dat tot enkele weken vóór de betekening van de inleidende dagvaarding op 10 oktober 1963 er tussen aanlegster en haar fabrikant Wagner geen enkele contractuele bepaling voorhanden was, toch bestond tussen beide voornoemde firma's, krachtens dewelke het aan de firma Brennenstuhl zou verbonden geweest zijn de bewuste apparaten naar België uit te voeren;

Aangezien inderdaad een dergelijk verbod voor de eerste maal is ingelast geworden in de nieuwe overeenkomst op 27 augustus 1963 gesloten tussen aanlegster en haar fabrikant Wagner en al de feiten van oneerlijke mededinging waarover aanlegster zich beklaagt door haar ingeroepen worden ten overstaan van het vroeger bestaande contract tussen haar en haar fabrikant Wagner, namelijk van 22 oktober 1958, eerste contract dat nochtans niet meer dienstig geworden was, zoals trouwens uitdrukkelijk bepaald in de nieuwe overeenkomst van 27 augustus 1963;

Aangezien ten andere uit de briefwisseling voorheen gevoerd tussen aanlegster en de fabrikant Wagner voldoende naar voren komt dat er enkel en alleen door aanlegster aan haar fabrikant een verzoek gericht werd niet naar België te leveren, doch op geen enkel ogenblik enige zinspeling gedaan werd op enige verplichting die in hoofde van de firma Brennenstuhl zou hebben bestaan om zich van uitvoer van dergelijke producten naar België te onthouden.

Het volstaat desaanvaande de brief van de fabrikant Wagner van 10 september 1963 gericht aan aanlegster betreffende de firma Fierens in Mortsels te lezen om erin te vernemen dat vanaf nu, t.t.z. 10 september 1963, dus na het afsluiten van de nieuwe overeenkomst van 27 augustus 1963, de fabrikant Wagner de schriftelijke bekentenis had dat de firma Fierens van hem, de firma Brennenstuhl, geen enkel apparaat meer zou kunnen bekomen: dat deze verklaring totaal overbodig was gezien in de nieuwe overeenkomst van 27 augustus 1963 dit verbod bestond, ingelast werd, en de fabrikant op zich genomen had alles te doen om deze wilde invoer te beletten: dat de briefwisseling voorheen alleenlijk gewag maakt van een aanvraag om tussenkomst doch geenszins melding maakt van enig verbod dat zou opgelegd geweest zijn of worden;

Aangezien bijgevolg vermits er geen verbod in hoofde van de firma Brennenstuhl bestond om aan verweerder de bewuste apparaten te leveren heeft ook verweerder zich niet kunnen medeplichtig maken aan enige overtreding van een dergelijk verbod: dat ten andere indien zoals aanlegster het beweert, verweerder zich had moeten vergewissen of zo ja dan neen en uitvoerverbod bestond, verweerder niets anders zou hebben kunnen vernemen dan dat er geen uitvoerverbod naar België bestond ten laste van Brennenstuhl en ook in geen enkele overeenkomst bedongen was, ten minste voor deze van 27 augustus 1963;

Aangezien ten andere in de overeenkomst van 27 augustus 1963 dit uitvoerverbod niet zo uitdrukkelijk bedongen is in deze zin dat de fabrikant zich verplicht eventuele door de vertegenwoordiger bekend gemaakte wilde invoeren door derden in het onder contract

staande gebied gedaan met alle middelen die hem ter beschikking staan te beletten er bij voegende dat er nochtans voor zulke toevallige leveringen door derden geen verhaal kan geëist worden vanwege de fabrikant: dat uit deze algemene termen slechts kan overwogen worden dat het werkelijke uitvoerverbod niet effectief is en zulks wel het geval schijnt te zijn vermits in zijn brief van 10 september 1963 gericht aan aanlegster de fabrikant Wagner toegeeft dat vanaf nu de firma Brennenstuhl hem de zekerheid gegeven heeft dat de verweerder evenals de firma EMAR geen apparaten van hem meer zullen geleverd krijgen: dat bijgevolg het effectieve uitvoerverbod niet zo vaststaand is;

Aangezien uit dit alles kan afgeleid worden dat de verweerder geen foutieve handelingen begaan heeft en dat de eis van aanlegster gesteund op de oneerlijke praktijken voorzien door het K.B. van 23 december 1934 niet voorhanden zijn terzake: dat bijgevolg aanlegster dient afgewezen te worden van haar eis;

Aangezien voor wat de toepassing betreft van art. 85 § 1 en 2 van het verdrag van Rome, deze kwestie niet ter sprake komt, om reden dat de eis ongegrond verklaard wordt terwille van de feitelijke omstandigheden der zaak;

Aangezien nochtans (uit) de houding van aanlegster ten overstaan van dit artikel 85 van het Verdrag van Rome voldoende bewijst welk gering belang aanlegster aan deze zaak hecht;

Aangezien inderdaad aanlegster zich wel bewust moet zijn van het belang van art. 85 van het Verdrag van Rome ten overstaan van de exclusiviteitscontracten en bijgevolg ten overstaan van haar eigen exclusiviteitscontract betreffende de apparaten Mistral: dat niettegenstaande dit aanlegster tot heden toe niet bewijst enige procedure of enige daad gesteld te hebben om haar rechten te vrijwaren in het kader van het Verdrag van Rome;

Aangezien inderdaad er dient te worden aangestipt dat de exclusiviteitsovereenkomst waarop aanlegster zich beroept, dagtekent van 27 augustus 1963 en bijgevolg gesloten werd na 13 maart 1962, datum van het in voege treden van het reglement nr 17 inhoudende de uitvoeringsbepalingen van het Verdrag van Rome;

Aangezien zelfs indien aanlegster zou kunnen voorhouden dat haar alleenvertegenwoordigingsrecht in feite reeds zou dagtekenen van 22 oktober 1958, dan nog dient opgemerkt te worden dat aanlegster noch vóór 1 november 1962 en 1 februari 1963, het bewuste beweert, noch beweert bij toepassing en ter uitvoering van voormeld reglement nummer 17 respectievelijk contract aan de commissie van de E.E.G. betekend te hebben en in haar voordeel de vrijstelling gevraagd te hebben van art. 85 lid 1 van het Verdrag van Rome, zijnde namelijk het negatief attest van niet toepasbaarheid voorzien door art. 3 van het reglement nr. 17 of een positief attest van vrijstelling van art. 85 par. 1, op basis van artikel 5 § 3 van hetzelfde reglement nummer 17;

Aangezien zulke verwaarlozing genoegzaam de maatstaf geeft van het weinige belang dat aanlegster stelt in haar eigen zaak;

Om deze redenen,

Melding makend dat de beschikkingen van artikel 2 van de Wet van 15 juni 1935 in acht genomen werden;

verklaren de eis van aanlegster ontvankelijk, doch ongegrond;

Zeggen voor recht dat verweerder zich niet plichtig

gemaakt heeft aan oneerlijk handelingen en praktijken voorzien door het K.B. van 23 december 1934;

Bijgevolg wijzen aanlegster af van haar eis en verwijzen haar in de kosten des gedings.

NOOT: Zie Cassatie 17 juni 1960, R.W. 1960/61, 171 en 316 (conclusies van advocaat-generaal Dumon, 13 november 1961, R.W.: 1961/62, 1085.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

12 juli 1962.

Voorzitter: M. Vandendriessche.

Rechters: M.M. Rayée en Heilman.

Referendaris: M. W. Six.

Advocaten: Mrs. Heymans en d'Hoest.

1. Aanvaring op zee. — **Kruisende koersen. — Verplichting van het vaartuig, dat een ander aan stuurboordzijde van zich heeft. — Geen schuld van het koers en vaart behoudende schip, dat op het laatste ogenblik geen enkele manoeuvre uitvoert.**
2. **Hulploon. — Het voor de aanvaring verantwoordelijk schip heeft voor de aan het aangevaren schip verleende hulp geen recht op hulploon.**

1. *De koersen van een kustvaarder en een niet vissend vissersvaartuig kruisen elkander; aan boord van de kustvaarder, die het vissersvaartuig aan stuurboordzijde van zich heeft, wordt dit laatste op een zeker ogenblik als een vissend vaartuig aangezien; aan boord van het vissersvaartuig geeft men zich geen rekenschap van het gevaar van aanvaring, worden geen geluidseinen gegeven en wordt, wanneer de aanvaring niet meer door de kustvaarder alleen kan worden voorkomen, geen manoeuvre uitgevoerd.*

De kustvaarder is alleen voor de aanvaring aansprakelijk (artt. 19, 21 en 26 Zeeaanvaringsreglement). Het zich geen rekenschap geven van het aanvaringsgevaar en het niet geven van geluidseinen zijn theoretische fouten, die niet in oorzakelijk verband met de aanvaring staan. Dit geldt ook voor het achterwege laten van enige manoeuvre op het laatste ogenblik (Art. 21, tweede lid Zeeaanvaringsreglement). Algemeen wordt toch aangenomen, dat de niet uitvoering van een manoeuvre op het laatste ogenblik geen fout oplevert in oorzakelijk verband tot de aanvaring, wanneer het aanvarend schip door zijn schuld de gevaarlijke toestand, die aanleiding gaf tot het ongeval, heeft geschapen, zoals dit ook het geval is voor de gevolgen van de op het laatste ogenblik (in de onwetendheid van de uiterste reacties van het schuldige schip en de zenuwslappende stemming van het gevaar) verkeerd uitgevoerde manoeuvres.

2. *Het voor de aanvaring verantwoordelijk vaartuig, dat hulp aan het aangevaren schip heeft verleend, heeft geen recht op hulploon. Zo de eigenaar van eerstgenoemd schip theoretisch gerechtigd is aanspraak te maken op hulploon, is hij anderzijds tot vergoeding gehouden van alle door de schuld van zijn vaartuig veroorzaakte schade, hierin begrepen het hulploon, zodat de twee schulden door compensatie tenietgaan.*

Christiaan A. t/ Instone Lines Ltd.

Herzien het tussenvonniss van deze rechtbank de dato 26 maart 1959, houdend aanstelling van een zeevaartdeskundige;

Gezien het verslag van de heer R. Becu, kapitein ter lange omvaart;

Overwegende dat eiser volhardt in zijn vordering, welke hij nochtans herleidt tot 150.771 fr., terwijl de eerste verweerster besluitend tot de ongegrondheid van de eis, haar tegeneis herleidt tot 254.379 fr. voor de ondergane schade en tot 110.796 fr. als vergoeding wegens bijstand.

I. Verantwoordelijkheid.

Overwegende dat de visserstreiler van eiser, zijnde de O.289 «Magdalena», op 1 maart 1959, rond 4.10 uur, terugkerend van de visserij, in de richting Z.Z.O. naar de haven van Oostende stevende;

De Engelse kustvaarder «Seahorse» (eigenares: eerste verweerster) vaarde op hetzelfde ogenblik in westelijke richting, zodanig dat de koers van beide vaartuigen elkaar moest kruisen;

De zichtbaarheid was goed (ongeveer vier mijlen), zodat beide schepen elkaar goed opmerkten. De stuurman van de «Seahorse» dacht nog vóór de O.289 te kunnen doorkomen en, wanneer, reeds dicht bij het vissersvaartuig gekomen, hij zag dat dit niet meer mogelijk zou zijn, deed hij volle kracht achteruit geven, hetgeen nochtans de aanvaring tussen de voorstevens van de «Seahorse» en de bakboordzijde van de O.289 niet meer kon beletten;

Overwegende dat de «Seahorse» de formele verplichting had uit te wijken, vermits dit vaartuig de O.289 aan zijn stuurboordzijde had, terwijl het visserschip zijn koers en vaart behouden mocht (zie artt. 19 en 21 van het Internationaal Reglement ter Voorkoming van de Aanvaringen op Zee);

Overwegende dat principieel de verantwoordelijkheid van de aanvaring op de «Seahorse» rust en de deskundige verschillende inbreuken opsomt waaraan de «Seahorse» zich zou hebben plichtig gemaakt (zie blz. 105 van het verslag);

Overwegende dat het blijkt uit het deskundig onderzoek dat de stuurman van de «Seahorse» op zeker ogenblik verkeerdelijk de O.289 als een vissend vaartuig aanzag; dit veranderde nochtans niets aan zijn verplichtingen (zie art. 26);

Overwegende dat de deskundige verder van oordeel is dat een drietal tekortkomingen ten laste van de O.289 kunnen gelegd worden, waarvan twee: nl. het zich geen rekenschap geven van het gevaar van aanvaring en het niet-geven van geluidsein, slechts een theoretische fout betekenen en niet in oorzakelijk verband staan met de aanvaring;

De derde tekortkoming, nl. het gebrek aan enig manoeuvre op het laatste ogenblik (art. 21) kan volgens de deskundige een zekere invloed hebben gehad, waarschijnlijk niet op de aanvaring zelf, die toen reeds onvermijdelijk scheen, doch op de opgelopen schade;

De deskundige stelt dan ook voor, wegens het gebrek van uitvoering van dergelijk manoeuvre, één vijfde van de verantwoordelijkheid op de eiser te leggen;

Overwegende dat, als de «goede zeemanschap» er precies in bestaat, in soms hachelijke omstandigheden, de passende manoeuvres uit te voeren, toch algemeen aangenomen wordt dat de niet-uitvoering van een manoeuvre op het laatste ogenblik, geen fout is met oorzakelijk verband tot de aanvaring, wanneer het aanvarend schip door zijn fout de gevaarlijke toestand die aanleiding gaf tot het ongeval, heeft geschapen; zie: B. Rbk. Antwerpen, 21 nov. 1931, J.P.A. 1932, p. 196; Rb. Koophandel, Gent, 24 jan. 1959, J.P.A., 1959, p. 144;

Dergelijk passend manoeuvre van het laatste moment,

in de onwetendheid van de uiterste reacties van het in fout zijnde aanvarend schip, in de zenuwslopende stemming van de nakende aanvaring, is trouwens van zeer delicate aard en kan evenwel de gevolgen van deze aanvaring verergeren als mildereren;

Het is ook daarom dat diegene die op het laatste ogenblik een verkeerd manoeuvre uitvoert, evenmin enige verantwoordelijkheid draagt; zie: Smeesters en Winkelmolen: Droit maritime et fluvial, t III, nr. 1151; R.P.D.B., V°, Navire-navigation, nr. 1438;

In de gegeven omstandigheden berust de volledige aansprakelijkheid bij de verweerders;

II. Bedrag der schade.

Overwegende dat de schade door de O.289 «Magdalena» opgelopen, oordeelkundig door de deskundige werd berekend op 150.771 fr., en geen der partijen over deze raming enige opmerking maakt;

III. Vordering tot vergoeding wegens bijstand.

Overwegende dat de eerste verweerster, bij tegeneis, een vergoeding eist van 110.796 fr. wegens bijstand verleend aan de O.289 na de aanvaring;

Overwegende dat volgens het zeer secuur onderzoek van de deskundige, de «Seahorse» toegelaten heeft aan de O.289 zich langsheen dit vaartuig te leggen en zich vast te maken met zijn eigen trossen; de «Seahorse» is aldus gedurende bijna twee uren bij de visserstreiler gebleven, tot dit laatste vaartuig door een opgeroepen sleepboot werd overgenomen om naar de haven van Oostende gebracht te worden;

De deskundige stelt ook vast dat de O.289 in de gegeven gunstige weersomstandigheden geen risico liep om te zinken;

Overwegende dat het ter zake van geen belang is te onderzoeken of de «tussenkost» van de «Seahorse», d.w.z. het blijven in de nabijheid van de O.289, als een bijstand te aanzien is;

Inderdaad, zo de eigenaar van het aansprakelijk aanvarend schip theoretisch gerechtigd is een vergoeding wegens bijstand op te vorderen, dan blijft het even waar dat hij de aangevaren rederij dient te vergoeden voor al de schade door haar ondergaan, d.w.z. daarin ook begrepen de vergoeding wegens bijstand, zodat beide schulden zich door compensatie uitdoven. Eerste verweerster kan dus geen eis in vergoeding wegens hulp of bijstand of opsleping opvorderen; zie: Smeesters en Winkelmolen, t. III, nr. 1231; R.P.D.B., V°, Navire, nr. 1816; B. Rbk. Antwerpen, 14-7-1927, J.P.A., 1928, p. 256; idem, 21-3-1928, J.P.A., 1928, p. 259.

Om deze redenen:

De Rechtbank, vonnissende op tegenspraak, na toepassing van artikel 2 uit de taalwet van 15 juni 1935; alle meerdere middelen en besluiten van de partijen als ongegrond verwerpende;

Verklaart de hoofdeis zoals hij werd herleid, gegrond; veroordeelt verweerders solidair tot betaling van 150.771 fr., meer de gerechtelijke intresten;

Verklaart de tegeneisen van eerste verweerster ontvankelijk, doch ongegrond;

Veroordeelt verweerders solidair tot de kosten, erin begrepen deze van de procedure in kortgeding en deze van het deskundig onderzoek, kosten in totaal begroot op 33.910 fr., waarbij nog dient gevoegd het registratierect op de minuut van dit vonnis;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-teenstaande hoger beroep en zonder borg.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

19 november 1964.

Voorzitter : M. Meersseman.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs. Van Tijghem en Lietaer loco
Vanden Broele.**Interesten. — Koop-verkoop. — Conventioneel. —
Geen ingebrekestelling vereist.**

Conventionele interesten kunnen vrijelijk door de partijen worden bedongen en in koop-verkoopovereenkomsten is het in de handel gebruikelijk dat de interesten op de prijs van de verkochte waar lopen vanaf de dag der bedongen vervaldagen. Voor zulke conventionele interesten is er geen ingebrekestelling vereist (art. 1653 B.W.).

Als derhalve in de algemene verkoopsvoorwaarden op een aanvaarde factuur is bedongen dat interesten à 7 % in rekening gebracht worden vanaf de vervaldag, zijn die interesten verschuldigd zonder ingebrekestelling.

Maselis t/ Willems.

Toepassende art. 2, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 ;

Gezien de daging van 9 juni 1964, waarbij eiseres jegens verweerder de betaling vordert van 9.852 fr. met de rechterlijke rente en de kosten van het geding ;

Overwegende dat eiseres het volgende vordert :

5.218 fr. factuur van 31 december 1963, welke schuld door verweerder wordt erkend maar waarop een kredietnota van 30 april 1964 (door eiseres aanvaard) moet afgetrokken worden, blijft 1.088 fr. nog door verweerder te betalen ;

6.531 fr. verwijlsrente op vroegere facturen die niet tijdig worden betaald +

2.235 fr. wegens allerhande terugvorderingen (onkosten almanakken, vernietiging commissieloon, zakken teveel gecrediteerd), en waarvoor eiseres debetnota's aan verweerder heeft gestuurd ;

Overwegende dat verweerder de renteschuld betwist bij gemis aan enige ingebrekestelling door eiseres ;

Overwegende dat de facturen van eiseres op de voorzijde vermelden : verkoop en levering van het volgende aan onze algemene en bijzondere verkoopsvoorwaarden ;

dat de algemene verkoopsvoorwaarden op de verkoopsbevestiging voorzien : « betaling contant binnen de acht dagen te Roeselare; nalatigheidsrente à 7 % worden in rekening gebracht vanaf de vervaldag » en op de keerzijde der facturen : « geleverde goederen zijn betaalbaar uiterst 15 dagen na levering, nadien worden interesten in rekening gebracht à 7,5 % ;

Overwegende dat er een duidelijk onderscheid bestaat tussen de conventionele rente, de wettelijke verwijlsrente (art. 1153 B.W.), de vergoedende rente (zie P.B., V° Intérêts (disp. fisc. nr. 1 tot 4)), de rechterlijke rente en de wettelijke rente van rechtswege bij de wet bedongen ;

dat de regels die deze verschillende soorten rente beheersen niet éénvormig zijn ;

dat voor de conventionele rente de partijen vrij zijn in haar bedingen en dat het voor koop-verkoopovereenkomsten in de handel gebruikelijk is dat de rente van de prijs van verkochte waar loopt vanaf de dag der bedongen vervaldagen ;

dat in geval van dergelijke conventionele rente geen

ingebrekestelling nodig is daar art. 1652 B.W. dit uitdrukkelijk voorziet (zie De Page, T. IV, nr. 206 : convention ou sommation ; Kluyskens, De Contracten, nr. 135 ; Hrb. Brussel, 15 maart 1920, J.C.B., 239 ; Hrb. Brugge, 17 maart 1904, P.P. 1905, nr. 114 ; P.B., V° Vente comm., nr. 2102) ;

dat inderdaad art. 1652 B.W. uitdrukkelijk de gevallen voorziet waarbij de koper rente op de koopprijs is verschuldigd : « De koper is interest verschuldigd op de koopprijs tot aan de voldoening van het kapitaal, in de drie volgende gevallen : indien zulks bij de verkoop werd bedongen ; indien de verkochte en geleverde zaak vruchten of andere inkomsten oplevert ; indien de koper wordt aangemaand om te betalen ; in dit laatste geval loopt de interest slechts te rekenen van de aanmaning » ;

dat hier het eerste geval toepasselijk is ;

Overwegende dat verweerder bovendien ter zake de debetnota's van de rente zonder protest heeft aanvaard ;

dat de schuld van verweerder dienvolgens in totaal 9.852 fr. bedraagt zoals in de daging gevorderd ;

dat echter rente op rente ter zake niet toepasselijk is (art. 1154 B.W.) ;

Om deze redenen :

De rechtbank, alle andere besluiten afwijzend,

Veroordeelt verweerder om aan eiseres te betalen de som van 9.852 fr. met de rechterlijke rente op 1.088 frank + 2.233 fr. ;

Verwijst verweerder tot de kosten van het geding tot heden begroot op de som van 855 fr., alsmede tot alle de gebeurlijke uitvoeringskosten ;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

POLITIERTRECHTBANK TE SINT-NIKLAAS

11 april 1963.

Rechter : M. A. Pauwels.

A.O.M. : M. A. Cryns.

Advokaat : Mr. W. Lambrechts.

**Wettelijke herhaling. — Overtreding na overtreding. —
Bevoegdheid.**

In tegenstelling tot de herhaling voor overtredingen die in het strafwetboek worden voorzien en die door een uitdrukkelijke wetsbepaling als overtreding worden beschouwd, is de politie-rechter onbevoegd om kennis te nemen van de inbreuken die in staat van herhaling worden begaan en die door artikelen van het bijzonder strafrecht worden beteugeld, wanneer door het stelsel van de verdubbeling correctionele straffen kunnen uitgesproken worden.

O.M. t/ D.C.

Verdacht van te St. Niklaas, de 17.5.1962 rond 14 u. :

a) Als vleeswarenfabrikant, voor de bereiding van vlees, gebruik gemaakt te hebben van spuitpekkel welke andere bestanddelen bevatte dan deze door de wet bepaald, namelijk polyfosfaten, zonder in het bezit te zijn van een voorafgaandelijke toelating van de heer Minister van Volksgezondheid en van het Gezin ;

b) Als vleeswarenfabrikant, bereide vleeswaren waaraan fosfaten toegevoegd werden, voor de verkoop be-

waard of verkocht te hebben, zonder dat op deze vleeswaren of op de faktuur der verkochte waren vermeld was dat aan deze waren, stoffen,, namelijk fosfaten, toegevoegd werden.

a) Overtred. aan art. 1, K.B. van 23.3.1961, genomen in uitvoering der wet van 5.9.1952, gewijzigd bij wet van 3.8.1955.

Betrekkebbende op feit A :

Zich bevindende in wettelijke staat van herhaling daar hij binnen de twee jaar door de Politierrechtbank te St. Niklaas op 8.3.1962 veroordeeld werd wegens overtreding aan art. 1 van het K.B. van 23.3.1961 tot een geldboete van 10 fr. + 190 DA, vonnis dat op 11.5.1962 in kracht van gewijsde is gegaan (art. 31 wet van 5.9.1952).

b) Overtreding aan art. 1 en 6, Reg. Besluit van 10.2.1946, genomen in uitvoering der wet van 4.8.1890.

Betrekkebbende op feit B :

Zich bevindende in wettelijke staat van herhaling daar hij binnen de twee jaar, door de Politierrechtbank te St. Niklaas op 8.3.1962 veroordeeld werd wegens overtreding aan art. 1 R.B. van 10.2.1946 tot een geldboete van 10 fr. + 190 DA, vonnis dat op 11.5.1962 in kracht van gewijsde gegaan is. (art. 6 wet van 4.8.1890).

Overwegende dat de telastlegging a) strafbaar gesteld wordt met een geldboete van 1 tot 25 fr. en een gevangzitting van 1 tot 7 dagen, of met een van die straffen ingevolge art. 31, wet van 5.9.1952.

Dat ingeval van herhaling — zoals terzake door het O.M. weerhouden wordt — de straffen mogen verdubbeld worden en dus 50 fr. en 14 dagen gevangzitting kunnen bedragen.

Overwegende dat de telastlegging onder B ingevolge art. 6 der wet van 4.8.1890 strafbaar wordt gesteld met dezelfde politiestrafen als voor A.

Dat eveneens ingeval van herhaling — zoals terzake door het O.M. wordt weerhouden de straffen kunnen verdubbeld worden.

Overwegende dat deze inbreuken de maat van de politiestrafen te boven gaan en werkelijke correctionele straffen uitmaken; dat de Politierrechtbank onbevoegd is om over deze feiten te kennen, in tegenstelling met de herhaling voor overtredingen die in het Strafwetboek worden voorzien en die door een uitdrukkelijke wetsbepaling als overtreding worden beschouwd (zie R.P.D.B. Tw. Compétence en Matière repressive Nr. 96 en ref. — Rechtb. Dendermonde (beroep) 9.4.1962 inzake V. Havermaet).

Overwegende dat de Politierrechtbank derhalve onbevoegd is om van deze feiten kennis te nemen.

Om deze redenen :

De Rechtbank, beslissende tegensprekelijk :

Verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van de aan verdachte ten laste gelegde feiten ;
Kosten lastens de Staat.

ARBEIDSGERECHT VAN BEROEP TE ANTWERPEN

22 juni 1964.

Voorzitter : M. D'Halleweyn.

Advocaten : Mrs. G. Arts en Stappers.

Arbeidsgerecht. — Een hofmeester in een restaurant is een bediende en geen « tafeldienaar » in de zin van art. 3, 7° van de wetten op de werkrechtshraden.

Een zgn. « hofmeester » in een restaurant (zie nader de beslissing) is niet gelijk te stellen met een « tafeldienaar » in de zin van art. 3, 7° van de wetten op de werkrechtshraden. Hij is als een bediende te beschouwen. Zijn functie bestaat in hoofdzaak uit geestesarbeid.

Doyen t./ Mabesoone.

Overwegende dat het beroep tijdig en in de vereiste vorm ingesteld werd; dat het derhalve ontvankelijk is;

Overwegende dat het beroep ingediend werd tegen een vonnis op tegenspraak tussen partijen geveld door het Arbeidsgerecht van Antwerpen, Gemengde Kamer, op 29.8.1963 en tegen een vonnis op tegenspraak tussen partijen geveld door het Arbeidsgerecht, Bediendenkamer, op 26.3.1964;

Overwegende dat het voor de Gemengde Kamer ingediende beroep ertoe strekt te horen zeggen voor recht dat beroepene de hoedanigheid van werkman bezit en de zaak naar de Kamer voor werklieden van het Arbeidsgerecht van beroep te Antwerpen zal verwezen worden;

Overwegende dat beroeper pleit dat, niettegenstaande de aan beroepene verleende titel « hofmeester », deze hoofdzakelijk handenarbeid verrichtte; dat het inderdaad niet tot de normale activiteit van beroepene behoorde menu's samen te stellen, banketten aan te nemen, klanten te ontvangen, personeel aan te nemen en in te staan voor de goede gang van zaken; dat deze taken grotendeels door beroeper zelf uitgevoerd werden; dat hij aanbiedt zulks met alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, te bewijzen; dat het opnemen van bestellingen geen geestesarbeid uitmaakt; dat hetzelfde geldt wat het bereiden betreft van zekere gangen in de verbruikzaal; dat het enig intellectueel element in de activiteit van beroepene bestond in de controle over de andere personeelsleden;

Overwegende dat hiertegen dient aangevoerd dat uit alle voorgebrachte dokumenten blijkt dat beroepene als eerste hofmeester aangeworven werd; dat een gevestigde rechtspraak algemeen aanvaardt dat deze functie in hoofdzaak geestesarbeid tot voorwerp heeft; dat het door beroeper aangeboden tegenbewijs van negatieve aard is en ertoe strekt te doen blijken dat zekere taken niet tot de gewone activiteit van beroepene behoorden; dat het evenwel buiten betwisting lijkt dat deze laatste een belangrijke leidinggevende rol vervulde in een restaurant dat om zijn culinair gehalte een bijzondere befaamdheid geniet; dat het feit dat beroeper zelf zijn zaak leidde niet wegneemt dat aan beroepene de controle over zeven personeelsleden opgelegd was; dat het klaarmaken van bepaalde gerechten in de verbruikzaal niet enkel een manuele vaardigheid vereist, doch tevens een kundig inzicht in het scheppen van een gepaste gezelligheidsatmosfeer; dat de taak van de eerste hofmeester een psychologische benadering van de consument vereist met het oog op het verhogen van diens gastronomisch genot; dat zijn taak zich niet tot een louter routinewerk beperkt,

VLAAMSE JURISTEN,
ABONNEERT U OP
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

dat louter het vormloos opdiene van gestelde gerechten tot voorwerp heeft, doch een voortdurende geraffineerde bezorgdheid vereist om de gastronomische ingesteldheid van de klant; dat de eigenlijke handenarbeid welke hiermede gepaard gaat, in het geheel van de kunst van het gastenonthaal, van kennelijk bijkomstig belang is; dat dergelijke activiteit aldus in geen geval met deze van een « tafeldienaar » in de zin van artikel 3, 7° van de wetten op de Werkrechtersraden kan gelijkgesteld worden; dat beroepene derhalve als een bediende dient beschouwd te worden; dat het door beroeper aangeboden negatief bewijs, in het licht van

de hierboven aangehaalde positieve overwegingen, als niet ter zake dienend dient beschouwd;

Om deze redenen :

Het Arbeidsgerechtigd van beroep te Antwerpen, Gemengde kamer, alle andere en strijdige besluiten verwerpende, rechtdoende op tegenspraak, verklaart het beroep tijdig ingeleid, regelmatig in de vorm, ontvanke-lijk doch ongegrond, verzendt de zaak naar de Kamer voor bedienden, behoudt de kosten voor.

KRONIEK VAN EUROPEES RECHT

Het E.E.G. - recht (VIII)

F. — De landbouw.

Het E.E.G.-Verdrag houdt in het tweede deel een afzonderlijke titel in m.b.t. de landbouw, gaande van art. 38 tot art. 47. Dit landbouw-hoofdstuk moet de grondslag vormen om een van de activiteiten van de Gemeenschap, in art. 3 vernoemd, te realiseren, met name: « het tot stand brengen van een gemeenschappelijk beleid op het gebied van de landbouw ». Waar het Verdrag voor de andere economische sectoren slechts een streven naar harmonisering en coördinatie voorziet, stelt het voor de landbouw een gemeenschappelijk beleid voorop, zoals trouwens ook voor de handelspolitiek en het vervoer.

Beginnelsen.

In artikel 38 worden volgende basisbeginselen gesteld :

1. De gemeenschappelijke markt omvat mede de landbouw en de handel in landbouwprodukten. De bepalingen van het Verdrag van Rome zijn ook op de landbouwprodukten van toepassing, tenzij in de artikelen 39 tot en met 46 anders bepaald wordt.

2. De werking en de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt voor de landbouwprodukten moeten gepaard gaan met het tot stand komen van een gemeenschappelijk landbouwbeleid.

3. De produkten, die als landbouwprodukten aangezien worden, zijn vermeld in een lijst die als bijlage II aan het verdrag gehecht is.

Ingevolge deze beginselen wordt enerzijds de landbouw in de gemeenschappelijke markt opgenomen, maar is anderzijds deze opname onderworpen aan speciale regels — vermeld in de artikelen 39 tot en met 46 — die voorrang krijgen op de andere artikelen.

Vervolgens wordt bepaald dat het in de gemeenschappelijke markt brengen van de landbouw en de handel in landbouwprodukten maar mogelijk wordt indien de zes nationale landbouwbeledien vervangen worden door een gemeenschappelijk beleid.

De algemene maatregelen die het Verdrag voorziet om de economische sectoren gemeenschappelijk te maken — vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitalen, gelijke mededingingsregelen, harmonisatie van handelspolitiek en wetgeving — zouden omzeggens zonder effect blijven op de eenmaking van de landbouwsector, omdat in elk land speciale regelingen bestaan voor een bepaald produkt of groep van produk-

ten. Een voorbeeld: de Nederlandse boer krijgt voor de melk die hij levert een prijs die ongeveer 10 % lager ligt dan de prijs die de Belgische producent bekomt, terwijl de Nederlandse boterprijs ongeveer 40 % lager ligt dan de Belgische boterprijs. Dit kan alleen verklaard worden door de bijzondere organisatie van de Nederlandse markt van zuivelprodukten en door de ruime subsidie welke de Nederlandse producenten per liter geleverde melk bekomen. Nu heeft het gemeen maken van de Belgische en Nederlandse markt in casu geen zin zo er geen gemeenschappelijk zuivelbeleid in beide landen gevolgd wordt. Daarom voorziet het Verdrag dat mét het onderwerpen van de landbouwprodukten aan de gemeenschappelijke markt ook een gemeenschappelijk landbouwbeleid moet tot stand komen. De modaliteiten van dit beleid worden in grote lijnen in de artikelen 40 tot en met 46 vastgelegd.

Doel en modaliteiten van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Naast de algemene doelstellingen van art. 2, noemt het Verdrag in art. 39 nog een bijzondere reeks doelstellingen, speciaal door het gemeenschappelijk landbouwbeleid te verwezenlijken, waaronder :

- de produktiviteit in de landbouw doen toenemen en aldus een redelijke levensstandaard aan de landbouwbevolking te verzekeren;
- de markten stabiliseren, de voorziening veilig stellen en aan de verbruikers redelijke prijzen verzekeren.

De Lid-staten krijgen de opdracht (art. 40) geleidelijk een gemeenschappelijk beleid uit te bouwen dat de volgende vorm kan aannemen: gemeenschappelijke regels inzake mededinging, verplichte coördinatie van de verschillende nationale marktorganisaties of een Europees marktorganisatie.

Bij de realisatie van het gemeenschappelijk landbouwbeleid werd, zoals verder blijkt, hoofdzakelijk beroep gedaan op de Europese marktorganisatie.

Bij deze gemeenschappelijke ordening mogen, indien nodig zelfs prijsregelingen en subsidies aangewend worden (art. 40, al. 3).

Art. 40 voorziet verder de mogelijkheid een gemeenschappelijk prijsbeleid en een oriëntatie — en garantiefonds voor de landbouw in het leven te roepen. Met de realisatie van beide mogelijkheden werd intussen een aanvang gemaakt.

De mogelijkheden, door art. 41 geboden, over te gaan tot coördinatie van opleiding en voorlichting van landbouwers en tot gemeenschappelijke acties voor de ont-

wikkeling van het verbruik, werden nog niet verder uitgewerkt.

Art. 42 stelt de toepassing van de regels betreffende de mededinging op de landbouwprodukten afhankelijk van de instemming van de Raad, die intussen in verordening 26 (1962) de principiële toepassing van de mededingingsregels op landbouwprodukten goedkeurde, mits enkele uitzonderingen.

In art. 43 van het Verdrag wordt de procedure vastgelegd waarop het gemeenschappelijk landbouwbeleid moet opgebouwd worden, rekening houdende met de afbraak van de bestaande nationale marktorganisatie en mits vrijwaring van de werkgelegenheid en de levensstandaard van de betrokken producenten.

De artikelen 44, 45 en 46 voorzien in mogelijkheden van uitzonderingsbepalingen tijdens de overgangperiode of in afwachting dat een bepaald produkt aan de Europese marktorganisatie onderworpen wordt; het stelsel van minimumprijzen beneden dewelke de invoer geschorst of gereguleerd wordt (art. 44), het afsluiten van overeenkomsten op lange termijn tussen de uitvoerende en de invoerende Lid-Staten (art. 45) en het leggen van compenserende heffingen op de invoer van produkten uit andere Lid-Staten (art. 46).

Het laatste artikel van de landbouwtitel — art. 47 — geeft de afdeling landbouw van het Economisch en Sociaal Comité, de opdracht de Commissie te helpen bij de voorbereiding der beraadslagingen in het Comité.

Realisatie van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

In het kader van de hierboven geschetste Verdragsartikelen werd intussen reeds belangrijk werk gepresteerd ter realisatie van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Een kort overzicht van de voornaamste verordeningen moge volstaan.

De genomen beslissingen inzake marktorganisatie steunen op volgende beginselen :

1. Het bestaand verschil tussen de nationale prijsniveaus moet verdwijnen ten gevolge van het geleidelijk openstellen van de onderlinge grenzen. Voor granen wordt vanaf de oogst 1967-68 een gemeenschappelijke prijs opgelegd.

2. De nationale beschermende maatregelen (invoerrechten, contingenteringen, enz.) worden voor de belangrijkste landbouwprodukten vervangen door een stelsel van afnemende heffingen, dat zal verdwijnen na het bereiken van een gemeenschappelijk prijspeil (intra-communautaire heffingen).

3. De produkten van de Gemeenschap krijgen voorrang — preferentie — op de rest van de wereld. Er wordt een heffingstelsel uitgebouwd, dat ook na de overgangperiode gehandhaafd blijft. (Extra communautaire heffingen).

4. Wanneer in een bepaald land ernstige marktverstoringen optreden, kan het land vrijwaringsmaatregelen nemen, na kennisgeving aan de Commissie en de andere landen. De Commissie beslist, in algemene regel, binnen de vier dagen of de maatregel kan gehandhaafd worden.

5. Er wordt een Europees Oriëntatie- en Garantiefonds opgericht (V° 25), dat als taak heeft het financieren van interventies op de markt, van bijstand voor het exporteren van landbouwoverschotten en van acties ter verwezenlijking van de doeleinden van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

De vormen van de marktorganisaties :

1. Marktorganisatie, gesteund op een heffingstelsel en op een prijsregeling binnen de gemeenschap.

Dergelijke organisatie beheerst de granen (V° 19). Heffingen bij invoer en restituties bij uitvoer moeten

het verschil tussen de nationale prijsniveaus compenseren. Een basisrichtprijs, vooreerst op nationaal vlak vastgelegd doch vanaf 1968 gemeenschappelijk, wordt vooropgesteld en de nodige interventies mogen getroffen worden om deze prijs bij benadering te kunnen bereiken.

Ook de sector melk en zuivelprodukten (V° 13/64) wordt geordend door een prijsregeling, een interventieregeling en een stelsel van heffingen.

In de sector rundvlees (V° 14/64) wordt geleidelijk een ordening der markten tot stand gebracht, die een stelsel van douanerechten en bepaalde aanvullende maatregelen tot ondersteuning van de prijzen mee brengt. Jaarlijks worden oriëntatieprijzen vastgesteld, vooreerst door de Lid-Staat, later door de Raad.

De ordening van de rijstmarkt (V° 16/64) steunt op een prijzenstelsel en een stelsel van heffingen.

2. Marktorganisatie, gesteund op een heffingstelsel, zonder interne prijsregeling.

Dergelijke marktorganisatie is toepasselijk op varkensvlees (V° 20) eieren en gevogelte (V° 21 en V° 22). Voor deze produkten, waarbij graan wordt omgezet of verwerkt, bestaan geen richtprijzen of interventieprijzen. Er is alleen een minimum-importprijs (sluisprijs) gesteld, waaronder landen buiten de E.E.G. niet mogen invoeren.

Voor varkensvlees wordt deze sluisprijs gedurende de overgangperiode ook voor transacties binnen de Gemeenschap toegepast.

De heffingen binnen de gemeenschap, op varkensvlees, eieren en gevogelte geheven, bestaan uit een variabel deel, dat het verschil in voedergraankosten van het in- en exporterend land weerspiegelt, en uit een vast gedeelte, gebaseerd op de invoerrechten die vroeger bestonden. Het variabel gedeelte zal verdwijnen naarmate de graanprijzen gemeenschappelijk worden. Het vast gedeelte vermindert geleidelijk om na de overgangperiode ook te verdwijnen.

De heffingen voor invoer van buiten de E.E.G. blijven na de overgangperiode in voege.

3. Marktorganisatie, uitsluitend gebaseerd op een kwaliteitscontrole volgens vastgestelde normen.

In de sector groenten en fruit (V° 23) worden kwaliteitsnormen naar produkt vastgesteld. De invoerrechten tussen de E.E.G.-landen worden geleidelijk afgeschaft.

De kwantitatieve beperkingen vervielen op 30 juni 1962 voor kwaliteit « extra », begin 1964 voor kwaliteit I. en zullen begin 1966 ook voor kwaliteit II. vervallen.

De ordening van de wijnmarkt (V° 24) steunt op kwaliteitscontrole en op het instellen van een wijnbouwkadaster (° 143, en V° 24/64).

Het resultaat van de tot hiertoe gerealiseerde marktorganisatie is dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid thans op ongeveer 85 procent van de E.E.G.-land- en tuinbouw van toepassing is.

Bij die realisatie kwamen heel wat moeilijkheden te pas en werd de landbouw-integratie de toetssteen van de politieke integratie-wil, ofschoon de politieke moeilijkheden niet te voorzien waren, hebben de opstellers van het Verdrag zich wel rekenschap gegeven van wat hen bij het tot stand brengen van het landbouwbeleid te wachten stond. Ten blijke hiervan artikel 39, lid 2.

« Bij het tot stand brengen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en van de daarvoor te treffen bijzondere voorzieningen zal rekening gehouden worden met :

a) de bijzondere aard van het landbouwbedrijf, welke voortvloeit uit de maatschappelijke structuur van de landbouw en uit de structurele en natuurlijke ongelijkheid tussen de verschillende landbouwgebieden.

b) de noodzaak de dienstige aanpassing geleidelijk te doen verlopen.

c) het feit, dat de landbouwsector in de Lid-Staten nauw verweven is met de gehele economie ».

R. OVERMEIRE
Dr. iuris-licentiaat in het
Europees recht (Univ. Leuven).

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Voordracht van Minister van State G. Eyskens

Men beweert dat het bestuur van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen het gemunt heeft op de oud-eerste ministers : dit is juist.

Een zestal weken, na de voordracht van oud-eerste minister de heer Debré, liep de ruime Assisenzaal van het Antwerps gerechtsgebouw op vrijdag 26 maart II. terug vol. Zijne excellentie Gaston Eyskens, minister van State, zou er handelen over « Economische ontwikkeling en cultuur in Europees perspectief ».

Na gepaste inleidende woorden van de Voorzitter Mr. K. Ferdinand, die minder stof deden opwaaien dan bij de vorige Academische zitting, konden de toehoorders genieten van de bekende welsprekendheid van een vooraanstaand Vlaming.

De titel van het onderwerp zelf duidde reeds aan dat de voordracht twee delen zou omvatten : een bespreking van de economische ontwikkeling en de toepassing hiervan op cultureel vlak.

Sedert de verdragen van Rome in werking zijn getreden heeft men een geweldige groei van het economisch ritme kunnen vaststellen, die groei heeft een verhoogde welvaart tot gevolg en dit leidt tot de mogelijkheid van uitstraling van beschaving in de bredere lagen van de bevolking.

België bekleedt in het raam van de Europese Economische Gemeenschap een gevaarlijke plaats omdat onze economie gebaseerd is op een zeer hoog exportcijfer. Dit leidt tot een grote afhankelijkheid op Europees vlak en betekent tevens dat steeds minder beslissingen op zuiver nationaal plan kunnen genomen worden. Deze internationale Europese druk zal de leidende kringen van ons land verplichten grote beslissingen te nemen inzake investeringen. Een zeker gevaar voor inflatie is steeds latent aanwezig.

In het tweede deel van de voordracht onderstreepte de spreker de noodzaak van de valorisatie van het humane element. In dit kader moeten wij overwegen welke nieuwe opgaven zijn weggelegd voor de groei van de cultuur.

De verhoogde internationale samenwerking laat zich ook gelden op wetenschappelijk gebied. De rasse vooruitgang van de wetenschappelijke ontdekkingen gebeurt thans dank zij groepsonderzoek, soms zelfs in internationaal verband.

Dit alles veronderstelt dat een bezinning inzake het onderwijs onafwendbaar is en, uiterst belangrijk hierbij,

is de opdracht naar het zoeken van talenten die de wetenschappelijke vooruitgang moeten ten dienste gesteld worden.

Het schitterend betoog van de spreker werd op een langdurig applaus onthaald.

Zoals gewoonlijk na een academische zitting in de Assisenzaal werd door de Voorzitter en mevrouw K. Ferdinand een receptie aangeboden waar over de gestelde problemen en ook over vele andere dingen werd gepraat.

W.L.

MEDEDELINGEN

Algemene vergadering van de Belgische Vereniging voor Agrarisch Recht

Op 20 maart 1965 had in de salons van het hotel Plaza te Brussel de jaarlijkse algemene vergadering plaats van de Belgische Vereniging voor Agrarisch Recht.

In aanwezigheid van talrijke personaliteiten waaronder de heer *F. Van den Abeele*, Kabinetschef van de Minister van Landbouw, de heer *G. Simon*, Directeur-Generaal van de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom, de heren Voorzitter en Auditeur-generaal van de Raad van State, de heer *Randier*, professor aan de Universiteit van Parijs en afgevaardigde van het Europees Comité voor Agrarisch Recht, gaf de heer *Vrederechter Andries*, Voorzitter van de Vereniging, zijn voldoening te kennen bij het vaststellen van de belangstelling die tegenover de Vereniging en haar werkzaamheden tot uiting komt in de juridische en administratieve milieus en in de landbouwwereld.

Na het succes dat het Europees colloquium voor Agrarisch Recht te Brussel behaalde, hebben de Belgische en de Nederlandse Verenigingen voor agrarisch recht tijdens een studiedag te Breda (Nederland) in het voorbije jaar hun respectievelijke wetgevingen betreffende de landpacht nader onderzocht. Dit jaar is een nieuwe studiedag voorzien die zal plaatshebben in België. Een nieuw Europees colloquium zal in oktober a.s. gehouden worden te Bologna (Italië).

De Voorzitter van de Vereniging dankt in het bijzonder de Voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor agrarisch recht die door zijn aanwezigheid op de algemene vergadering de vriendschapsbanden versterkt tussen de Belgische en de Nederlandse Verenigingen. Nieuwe activiteiten zullen in de schoot van de Belgische Vereniging en het Europees Comité aan de dag worden gelegd : de publicatie van een bulletin, de organisatie van debatvergaderingen, enz.

Het woord wordt vervolgens verleend aan de heer *Jacques Hoeffler*, Substituut-Auditeur-Generaal bij de Raad van State, die een voordracht houdt over de problemen van de landbouw tegenover de expansie van de stedsbouw.

Na een bondig historisch overzicht gegeven te hebben, stelt spreker vast dat de expansie van de stedsbouw, die wij op het huidig ogenblik kennen, de landbouw grondig miskent. Gestuwd door het verlangen het wegnemen uit te breiden en te vervolmaken, nieuwe industriezones in te planten, en nieuwe luchthavens aan te leggen, hebben de administratieve overheden zonder medelijden wanorde geschapen op het platteland door de onteigening van talrijke vruchtbare gronden.

De cijfers, die tot staving van deze conclusie aange-

haald worden, stemmen tot nadenken. Zo worden de landbouwgronden, die ongeveer de helft van het Belgisch grondgebied innemen, hetgeen reeds een tamelijk kleine verhouding is, elk jaar ontroofd van vele duizenden hectaren. De verkavelingen die in het centrum van de landgemeenten uitgevoerd worden zonder enig onderscheid, vormen eveneens een bron van verkwisting. Voor de stedenbouwkundige betekenis van de landbouwgrond de ideale grondstof voor de oprichting van deze stedelijke industriële en andere complexen. Hij ziet het belang niet in van het behoud van deze plattelandstreken die nochtans de longen zijn van het land, evenals de groenruimten in de steden maar met dit verschil dat de groenruimten op het platteland geen kosten (parken, openbare hovingen) meebrengen, maar integendeel renderen.

Men moet een evenwicht trachten te bereiken. Het is inderdaad moeilijk de speculatie der bouwgronden te remmen, die niet alleen te wijten is aan de eigenaars, soms zelfs aan de landbouwers, maar eveneens aan de gemeentelijke overheden die eraan denken hun bevolkingscijfer te doen stijgen. De landbouw is zonder twiifel geëvolueerd en de kleine bedrijven met laag inkomen zijn verlaten. Het gevaar van de stedenbouw bestaat eigenlijk in de versnippering van leefbare bedrijven door het aanleggen van nieuwe wegen, die onvermijdelijk de oprichting, in een min of meer korte termijn, met zich brengen van stadszones (aangelegd of niet).

Het is inderdaad zeker dat de mentaliteit van het platteland zodanig evolueert dat de landbouwer een stadsbewoner wordt, tewerkgesteld in de landbouwnijverheid. Het is te vrezen dat, indien de expansie van de stedenbouw zich voortzet zoals nu, het Belgisch grondgebied weldra zijn landbouw karakter zal verliezen en een enorm stads- en industrieel complex zal worden, waarvan de gevolgen, alleen reeds op biologisch vlak, nadelig zouden zijn. Het is dus nodig een evenwicht te realiseren tussen de stads- en plattelandzones en eveneens te streven naar het behoud van deze laatste, zoals die gebeurt met de groenruimten in de steden.

Deze uiteenzetting werd gevolgd door een debat tussen de spreker en de toehoorders waarvan enkelen de aandacht vestigden op het drama van het platteland in de provincies, zoals in Brabant waar de grondprijs, ten gevolge van de wegeaanleg, de speculatie, de verkavelingen, enz., zulke hoge prijs bereikt dat de gronden hun karakter van landbouwgrond moeten verliezen of deze van bouwgrond aannemen en langzaam de buurtstreken in het nauw drijven.

De toestand is niet wanhopig maar nochtans verontwaardigd. Bij deze laatste gedachte werd de algemene vergadering opgeheven, terwijl bij ieder aldus de idee beklemtoond was dat een meer aangepast agrarisch recht, opgevat zoals het agrarisch recht in Nederland, Frankrijk en Duitsland, noodzakelijk is in België.

INTERNATIONAAL VERBOND TEGEN DE ONEERLIJKE MEDEDINGING

Congres te Namen van 23 tot 26 mei 1965

Wij delen hieronder de agenda mede van het congres dat te Namen zal gehouden worden door het Internationaal Verbond tegen de oneerlijke mededinging van 24 tot 26 mei aanstaande.

Zondag 23 mei :

17-21 u. : Ontvangst van de deelnemers in « Maison de la Culture ».

18.00 u. : Cocktail in het « Château de Namur ».

Maandag 24 mei :

9.30 u. : Algemene openingsvergadering in « Maison de la Culture ».

11.00 Werkvergadering.

Voorlichtingsverslag : 1. Ontwikkeling van de concurrentievraagstukken sinds het Congres van Stresa, door *Yves Saint Gal*; 2. Problemen in verband met oorsprongs- en herkomstbenamingen, door *Devletian*.

13.00 Vrije lunch.

15.00 u. : Twee gelijklopende werkvergaderingen :

A. 1. Verslag : Wetsconflicten op concurrentiegebied, door *Mosing*; 2. Verslag : Geldigheid en draagwijdte van de exclusiviteitcontracten, door *Beneventani*; 3. Verslag : Abnormale prijsverlaging als middel tot oneerlijke concurrentie, door *Greiffelt*.

B. 1. Verslag : Verkoopsreglement in het raam van de E.E.G. en in verscheidene andere landen, door *Greiffelt*, *Heffermehl*, *Spengler*; 2. Verslag : Verantwoordelijkheid van de ondernemingen en van de media inzake reclame betreffende producten, diensten en ondernemingen, door *Sordelli*.

19.00 u. : Mis voor de overledenen in de kerk Saint-Loup.

19.30 u. : Vrije avond.

Dinsdag 25 mei :

9.00 u. : Werkvergadering.

Verslag : Van de vrije concurrentie naar de gereglemeenterde concurrentie; debatleider : *Sermon*. 1. a) Historisch overzicht van de concurrentietheorie en de marktsituaties, door *Sermon*; b) Basiselementen voor een concurrentiepolitiek (onderzoek van de meest verspreide praktijken en inbreuken op de vrije mededinging en studie van de rechten der concurrenten in een toestand van een gereglemeenterde concurrentie). 1. Standpunt van de economist, door *Sermon*; 2. Standpunt van de jurist, door *Niemants*.

13.00 u. : Vrije lunch.

15.00 u. : Werkvergadering (vervolg).

2. a) Uitwerking van een definitie van de daad van oneerlijke of ongeoorloofde mededinging gezien van het standpunt van de kwalificatie van deze daad, door *Ligi*; 2. Verhouding tussen de daad van oneerlijke mededinging en de concurrentiebeperkende praktijken, door *Robert*.

18.00 u. : Algemene vergadering van het Congres.

19.00 u. : Vrije diner.

20.00 u. : Folklore-avond, Place Marché aux Légumes.

Woensdag 26 mei :

8.30 u. : Excursie in de omgeving van Namen.

13.00 u. : Vrije lunch te Spontin.

14.30 u. : Vervolg van de excursie.

19.00 u. : Terug in Namen.

20.30 u. : Sluitingsdiner in La Bourse, bekroond met een « revuette », waarna in « Hôtel d'Harscamps » zal gedanst worden.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jg. 1965, nr. 2 :

Wetgeving.

Tijdschrift voor Gemeenterecht, jg. 1965, nr. 3 :

Handtekeningen. — Onverenigbaarheden. — Personeel (Gemeente-). — Polders. — Politie (Gemeentelijke). — Veldwachter. — Waterbedeling. — Aansprakelijkheid der gemeenten. — Bevolking. — Bezoldigingen. — Intercommunalen. — Medisch schooltoezicht. — Onderwijzend personeel.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek recht, jg. 1965, nr. 1 :

Stellinga, J. R., De wet beroep administratieve beschikkingen in werking getreden. — Van Impe H., De aanduiding van de voorzitters van Kamer en Senaat in België. — Van Westmael, M., De mens in de administratieve organisatie. — Stroobants, G., De geschillen van bevoegdheid gezien in het licht van de rechtspraak van de Raad van State. — Ceulemans J., De benoeming van de burgemeester in Nederland en België.

Advokatenblad, jg. 1965, nr. 3 :

Stokvis B., De advocaat en de politieke strafrechtspiegeling in Portugal.

Rechtsgeleerd Magazijn Themis, jrg. 1964, nr. 6 :

Van Binsbergen W. C., Ervaringen van een jurist als ambtenaar bij de E.E.G. — De Valk W., De Europese Gemeenschappen als nieuwe rechtsorde in het Volkenrecht.

Sociaal Economische Wetgeving, jrg. 1965, nr. 1 :

Maas H. H., Vorm en motivering van handelingen van de instellingen der Europese Gemeenschappen. — Slagter W. J., Naamsaanduidingen voor waren en andere artikelen.

Nederlands Jurisenblad, jg. 1965, nr. 13 :

Polak J. M., De wetgeving van het Departement van Justitie. — Emmering Ed., Schadevergoeding in Frankrijk bij verkeersongevallen (II, slot). — Zaaier J., Artikel 26 Beginselenwet. — Togler de Lange P. J., De Europese Conventie op de Rechten van de mens in Suriname.

Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, jg. 1965, nr. 11 :

Toekomstig ondernemingsrecht : Bijna vijf jaar heeft de commissie Verdam gestudeerd over de herziening van het ondernemingsrecht. Een veelomvattend rapport, waarin de jaarrekening, het recht van enquête, de functie van commissarissen, de medezeggenschap, de werknemerscommissaris en de ondernemingsraad werden besproken. Het verschijnen van het rapport van de commissie Verdam was voor de redactie van T.V.V.S., aanleiding om aan een aantal prominente figuren van zeer verschillende signatuur commentaar op dat rapport te vragen. Deze commentaren zijn opgenomen in het speciale maart-nummer, waaraan de titel « Toekomstig ondernemingsrecht ? » werd meegegeven. De beschouwingen over verschillende onderdelen van het rapport werden geschreven door : Matthijsen J. M., Hessel W., Kleerekoper S., Burget R., Derkens J. H., Slagter W. J., Haardt W. L., Overwater A. W. en Joekes Th.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jg. 1965, nr. 4854 :

Dubbink, C. W., Het Haagse Verdrag betreffende de overeenkomsten tot aanwijzing van een bevoegde rechter (I). — Boekbespreking : Gerbrandy S., Asser-Beekhuis, Zakenrecht (II, slot).

Tijdschrift voor Sociaal Recht, jg. 1965, nr. 1 :

Peeraer W., Faute grave et déchéance en assurance maladie-invalidité. — Remouchamps L., Zelfstandige geestesarbeid en rechtsondergeschiktheid. — Rechtspraak.

Journal des Tribunaux, jrg. 1965, nr. 4484 :

Eeckhout J., La langue d'Esope. La loi du 2 août 1963 et la publication des actes de sociétés. — Matthijs J., La loi de défense sociale à l'égard des anormaux. Evolution des conceptions (suite et fin).

Revue Critique de Jurisprudence Belge, jrg. 1965, nr. 6 :

Waelbroeck M., Prix imposés et refus de vente en droit belge. — Bützler R., La théorie de l'équivalence des conditions est-elle périmée ? — Heilporn E., Du rôle du ministère public et des pouvoirs du juge dans l'administration de la preuve en matière civile. — Coppens P., Faillites et concordats.

Jurisprudence du Port d'Anvers, jg. 1965, nr. 1 en 2 :

Abordage. — Affrètement fluvial. — Affrètement maritime. — Assistance et Sauvetage. — Avarie. — Commissionnaire-Expéditeur. — Compétence. — Entreprise (Contrat d'). — Louage de services et d'ouvrages (Contrat de). — Mandat (Contrat de). — Obligations conventionnelles (en général). — Responsabilité. — Voies navigables. — Bibliographie.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, jg. 1965, nr. 2 :

Resp. Profess. : Notaire. — Circ. Routière : Régl. gén. — Réparation : Intérêts. — Action en réparation : Procédure, Prescription. — Ass. Accident : Double assurance, Assurance oblig. — Acc. Travail : Lois coordonnées, Chemin du travail. Tables.

Recueil Dalloz (Paris), jrg. 1965, nr. 12 :

Liet-Veaux G. et J. Schmidt, Le bail à construction.

Northwestern University Law Review (Chicago), jrg. 1965, nr. 6 :

Goetz R., Employee Benefit Trusts Under Section 302 of Labor Management Relations Act. — Friedman L. M., Law, Rules, and the Interpretation of Written Documents. — Fuchs R. F., Agency Development of Policy Through Rule-Making.

ERRATUM

In het in het vorig nummer gepubliceerd cassatie-arrest van 30 januari 1965 (kol. 1553 v.) moet de derde zin van de samenvatting sub I als volgt gelezen worden : « de uitvoering in de vorm van een equivalent dringt zich echter op, wanneer o.m. de rechtstreekse uitvoering niet of niet meer mogelijk is ».

Het in de noot geciteerd werk is van Marty et Raynaud (niet Reynaud). In de tweede regel van de tweede zin moet voor « escentie » « executie » gelezen worden.